

**ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ**

П'ЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №22

Стенограма пленарного засідання

28 квітня 2021 року

Київ 2021

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

П'ЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №22

*Стенограма пленарного засідання
28 квітня 2021 року*

Редакційне управління
Головного управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання двадцять друге
(Середа, 28 квітня 2021 року)

Оголошення, заяви, повідомлення, пропозиції
народних депутатів України ...4

Внесення змін до Земельного кодексу України та інших
законодавчих актів щодо удосконалення системи
управління та дерегуляції у сфері земельних відносин ...14

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ДВАДЦЯТЬ ДРУГЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
28 квітня 2021 року, 10 година*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго ранку, шановні колеги! Доброго ранку, шановні представники засобів масової інформації! Прошу підготуватися до реєстрації. Нагадую, реєстрація відбувається шляхом натискання зеленої кнопки, першої зліва, обов'язково разом з сенсорною кнопкою.

Готові реєструватися? Прошу реєструватися.

У сесійному залі зареєструвалися 193 народні депутати України. Пленарне засідання Верховної Ради України оголошую відкритим.

Шановні колеги, сьогодні день народження в Дмитра Олександровича Нальотова (*Оплески*). Вітаю вас від себе і від колег. Бажаю всього найкращого, здоров'я вам, вашим рідним та близьким.

Шановні колеги, переходимо до нашої роботи. Відповідно до статті 25 Регламенту Верховної Ради України у середу ми маємо до 30 хвилин для оголошень, заяв, повідомлень народних депутатів України. Прошу народних депутатів записатися на виступи.

Гузь Ігор Володимирович.

ГУЗЬ І.В., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 19, Волинська область, самовисуванець)*. Виборчий округ № 19. Шановні друзі! 28 квітня 1947 року на території тоді комуністичної Польщі комуністичний польський режим почав акцію «Вісла». Не всі депутати в цьому залі, не всі українці знають, що 150 тисяч українців, у тому числі частину моєї родини, родини багатьох присутніх у цьому залі народних депутатів України, було депортовано зі своїх етнічних територій – Холмщини, Лемківщини, Бойківщини, Надсяння, Любачівщини, де вони жили тисячі років. Українців насильно, через згвалтування, вбивства, приниження, було депортовано польським комуністичним режимом на так звані повернуті німецькі землі, поблизу німецького кордону. Частину українців було ув'язнено в концентраційному таборі – Явожно. Сьогодні молоде покоління знає, що після Другої світової війни наших співгромадян було ув'язнено в польських концентраційних таборах, де загинули тисячі людей, зокрема й учасники Української повстанської армії та Організації українських націоналістів.

Про цю дату, про операцію «Вісла», ми, українці, повинні пам'ятати. Це страшна сторінка української історії, яка роз'єднала родини. Мого діда Павла Кондзюру було депортовано в Україну, а його рідного брата – Стаха Кондзюру – під німецькі землі. У такий спосіб було роз'єднано дуже багато родин.

Керівництво парламенту сьогодні мало б поставити на порядок денний законопроект, авторами якого є багато депутатів, у тому числі й я, Ірина Констанкевич, Софія Федина, Володимир В'ятрович. Він не антипольський, а такий, що засуджує дії комуністичного польського режиму. Законопроект має пролити правду та справедливість на страшні події 1947 року.

Шановні друзі, прошу вшанувати хвилиною мовчання пам'ять жертв операції «Вісла», всіх тих забитих, замордованих, зневажених українців, яких у 1947 році було депортовано з етнічних земель на інші території.

(Хвилина мовчання).

Дякую. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Івченко Вадим Євгенович.

ІВЧЕНКО В.Є., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановні колеги! Парламент має відображати волю людей. Ми як представники українського суспільства маємо діяти чітко в рамках тих вказівок, які дають нам виборці. Сьогодні виборці говорять нам про тарифи і про їх зменшення. Парламент провалює відповідні проекти постанов, не рахується з волею людей, які сьогодні не в змозі платити надто високі ціни за електрику та газ.

Колеги, парламент не бореться і з рейдерством. Колосальні факти рейдерства ширяться всією країною. У нас постійно збільшується кількість тих, хто втрачає нерухомість, землю. Я пам'ятаю, як у 2018 році приїжджали до парламенту фермери і розповідали жахливі історії. Хочу нагадати про випадок у Саливонках, коли на очах у фермера знущалися над його дружиною, відрізали їй кінцівки, і це щоб він відмовився від землі. Колеги, є багато інших фактів. На жаль, в більшості випадків це покривається судовою системою і правоохоронними органами. А рейдерство в більшості випадків від лобізму, і йде це рейдерство із цього залу. Невже не час для створення тимчасової слідчої комісії, проект постанови щодо якої вже зареєстрований його авторами Юлією Тимошенко і Тарасом Батенком, з приводу того, що відбувається у вищих ешелонах влади, як лобіюються провладні інтереси, прикриваючись певними посадами і депутатськими мандатами.

Колеги, це життя людей, це безпосередньо їх бізнес. Давайте, врешті-решт, розберемося, чому селяни в тій самій Новоселиці втратили землю, чому без їх відома зібрали збори і перереєстрували їхні майно і землю. На сьогодні земля ця не засівається, люди втратили врожай, громади не отримують земельного

податку. Наразі селяни не знають, чи можна довіряти закону. Вони хочуть це робити, але закон працює проти людей – 1100 гектарів було вкрадено у людей.

Я дякую за можливість виступити Тарасу Батенку з депутатської групи «Партія «За майбутнє», який є співавтором проекту постанови щодо тимчасової слідчої комісії, метою якої є розслідування фактів рейдерства, лобіювання, кришування таких випадків у вищих ешелонах влади, в тому числі й у Верховній Раді.

Дякую.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради
України **КОНДРАТЮК О.К.**

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо.

Дмитро Чорний, фракція «Слуга народу».

Максим Бужанський. Будь ласка.

БУЖАНСЬКИЙ М.А., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 25, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Виборчий округ № 25, фракція «Слуга народу». Шановні друзі! 28 квітня 1945 року радянські війська почали штурм Рейхстагу. Сьогодні, 28 квітня 2021 року, в столиці нашої країни – Києві пройде марш фанатів 14-ї дивізії Ваффен СС «Галичина». Скажіть мені, якщо це не ганьба і сором, то як тоді це виглядає.

Ми – країна-переможець, наші батьки віддали життя за перемогу над Третім Рейхом, перемогли нацизм. Поряд зі мною стоять люди, діди яких були у Бухенвальді. Скажіть мені, чому це відбувається? Що ми зробили не так, що сьогодні це має місце бути? Скажіть мені, що ми маємо зробити, щоб цього не було. Я вважаю, що цей сором, коли есесівці марширують вулицями Києва, лягає на кожного із нас. Україна після Білорусі є другою постраждалою країною за чисельністю загиблих у Другій світовій війні. Як таке може відбуватися, коли 6 мільйонів українців було вбито, 7 мільйонів українців билися з нацизмом у лавах Червоної армії?

Ми вшановуємо пам'ять жертв концтаборів, пам'ятаємо про втрати, хтось каже «ніколи знову», і ось есесівці знову йдуть вулицями столиці. Я вважаю, Верховна Рада повинна вжити заходів, зробити, що завгодно, щоб цього не було. Це недопустимо, героїзація нацизму недопустима! Вони не йдуть Лондоном, Парижем, Берліном, вони йдуть Києвом. Зверніть, будь ласка, увагу на це. Це сором та ганьба! (*Оплески*).

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Арсеній Пушкаренко, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ПУШКАРЕНКО А.М., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановна президіє! Шановні колеги! Дорогі українці! Днями на Овруччині відбулися протипожежні навчання лісівників та рятувальників. Це відбулося там, де рік тому палали тисячі гектарів – вигоріло 50 тисяч гектарів, із яких 24 тисячі не підлягають поновленню. Це була страшна екологічна катастрофа для всього Полісся і для всіх українських лісів. Минув рік. Хочу сказати, що нами за рік зроблено і законодавчо, і адміністративно, і організаційно.

На законодавчому рівні нами був прийнятий закон, нормами якого підвищили відповідальність за підпал сухоостою і лісів, також прийняли Закон «Про внесення змін до Лісового кодексу України щодо проведення національної інвентаризації лісів». Інвентаризація лісів не проводилася з 2001 року, Кабінет Міністрів її вже затвердив, і протягом п'яти років ми матимемо розуміння того, який на сьогодні в нас є лісовий ресурс, куди рухатися в плані розвитку лісового господарства. Прийняли закон і щодо протипожежної безпеки в лісі.

Про організаційні заходи хочу сказати на прикладі Житомирської області, яку я як народний депутат представляю у парламенті. Отже, було зроблено близько 800 протипожежних водойм, а рік тому їх було лише 30, тому й горів так ліс, бо пожежні машини не мали можливості закачати води, щоб гасити пожежі. На сьогодні в Житомирській області є 800 обходів і всі вони мають протипожежні водойми. Відновлюються і просіки. Закуплено на 100 мільйонів техніки, щоб можна було оперативно і професійно реагувати, а особовий склад був захищений від пожежної небезпеки в лісі.

Щодо адміністративних заходів. Сьогодні запущено реформу лісового господарства. Хочу сказати, що і попередній голова Державного агентства лісових ресурсів пан Кузьович, і нинішній очільник пан Болоховець – люди, вперше за останні 15 років, які дійсно є лісівники, мають безпосереднє відношення до галузі, пройшли в ній всі шаблі. Можу констатувати, що сьогодні лісове господарство відновлюється. Законодавче, адміністративне і організаційне забезпечення дали поштовх для перспектив у лісовій галузі.

Такі керівники як Віктор Сахнюк, якого призначено начальником Житомирського обласного управління лісового та мисливського господарства, розвиватимуть галузь, я вже сказав про це (800 водойм, відновлення просіки, закупка нової сучасної техніки), і не буде того, як це було роками – все розкрадалося, вивозилося із лісових господарств. Але «лісова мафія» не опускає рук, не опускає голови, намагається поновити свої позиції в лісовому господарстві. Зокрема колишній начальник Житомирського обласного управління лісового та мисливського господарства Курінський сьогодні через Верховний Суд, незважаючи на те, що він сам написав заяву, намагається поновитися. Це люди, які розграбували лісове господарство, ми не маємо права знову допустити їх до лісового господарства.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Оксана Савчук, позафракційна. Будь ласка.

САВЧУК О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 83, Івано-Франківська область, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Свобода»). Всеукраїнське об'єднання «Свобода», Івано-Франківщина. Більше не повинно бути тих прикрих історій, які сталися після операції «Вісла», коли приїжджаєш на українські землі, а там майорить інший прапор, на українській церкві висить табличка, текст на якій написаний польською, іншими мовами, лише не українською, коли українські цвинтарі поволі затирають пам'ять, і лише деякі нащадки приїжджають згадати, що саме тут була українська земля. Це приклади тієї історії, яку ми не повинні повторити в майбутньому. Жодний клаптик української землі не може відійти ворогові, він має залишитися в нас.

Сьогодні я хочу говорити про територіальну оборону. Я не розумію, чому український парламент під синьо-жовтим прапором у цьому сесійному залі не розглядає ключового – як нація оборонятиметься. Я переконана, не лише Збройні Сили сьогодні мають воювати, а й нація. Тобто вона має готуватися до того, щоб у будь-який момент дати відсіч. Є зареєстрований ще в грудні законопроект, який ми могли б розглянути в комітеті, можливо, є альтернативний. Але ми мовчимо. Чому? Не маємо бачення того, як українці повинні бути готовими, бо маємо чіткого і видимого ворога – Росію, який стоїть на східних кордонах? Війна стратегічна, Росія і Путін не бачать нашу країну самостійною державою. Для них ми – ті, хто не має права на свою незалежність. Тому, я переконана, ми маємо скористатися ізраїльською, швейцарською моделями, коли нація готується до того, щоб дати відсіч у певний момент. І я дуже хотіла б, щоб ми на позачергових засіданнях розглядали ключові питання – як українці готуються до того, щоб захистити свою домівку, майбутнє своїх дітей, свої кордони.

Я не можу зрозуміти, чому ми не можемо проводити навчання територіальної оборони у визначених місцях, не перекладаючи це на плечі місцевих рад, тому що частина міських голів може це робити, а частина ставиться до цього не зовсім адекватно. Це має бути державна політика. У парламенті ми маємо приймати важливі державотворчі рішення, актуальні на сьогодні. А актуальним і досі залишається те, що Росія – наш головний ворог, який не зупиняється. Завдання України – зберегти себе, зберегти свої кордони. А для цього парламент має почати розглядати стратегічні законопроекти, такі як закон про територіальну оборону.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Жупанин Андрій Вікторович.

ЖУПАНИН А.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Доброго ранку, шановні колеги! Зазвичай з цієї трибуни я розповідаю про проблеми та виклики в українській енергетиці. Однак сьогодні хотілося б поговорити про перспективи та нові можливості для росту і, найцікавіше, про перспективи, які не вимагають ані «зеленого» тарифу, ані електроенергії по 10 копійок, ані будь-якої іншої форми державної підтримки. Ідеться про законодавче визначення біометану та створення реєстру біометану в Україні.

Що таке біометан? Біометан – це біогаз, концентрація метану в якому становить 95 відсотків. А біогаз – це газ, який утворюється під час мікробіологічного розкладання біомаси чи біовідходів, рідких та твердих органічних відходів. Виробництво біометану в Європі сягає близько 5 мільярдів кубометрів в рік. Україні варто включитися в перегони з виробництва цього ресурсу, і на це є кілька причин.

Перша. Біометан є повним аналогом природного газу, може використовуватися як для виробництва тепла, електроенергії, так і як паливо для транспорту та хімічної промисловості.

Друга. Україна має найбільшу в Європі площу сільськогосподарських угідь. Тобто має агарну сировину для біомаси, яка є основою для біогазу, який у свою чергу є основою для біометану.

Третя. В Європі є попит на біометан як на відновлюваний газ. Можливо, ви чули про так звану *Green Deal*, яка зобов'язує країни Європи зменшувати забруднення атмосфери та декарбонізувати виробництво. Саме виробництво біометану і спрямоване на заміщення викопного природного газу.

І четверта причина. Ми в якийсь спосіб дозаповнили б газотранспортну систему України, що є актуально особливо після 2024 року, без витрат на її модернізацію.

Певний час усі потужності виробництва біометану будуть спрямовані на експорт, оскільки в Європі вже є покупці, готові за нього платити високу ціну. Для цього нам потрібно створити реєстр біометану, довідки з якого підтверджуватимуть походження цього ресурсу та сприятимуть наданню компаніям-покупцям з країн Євросоюзу пільг, передбачених «зеленою» угодою. Експортний напрям для України є привабливим, оскільки, окрім створення додаткових робочих місць та сплати податків до бюджетів різних рівнів, ми скорочуємо негативний торговельний баланс України.

Враховуючи вищесказане, ми напрацювали законопроект, який регламентує визначення біометану та створення реєстру біометану в українському законодавстві. Ми вважаємо, що цього абсолютно достатньо для початку виробництва цього ресурсу в Україні та початку експорту його за кордон. Я закликаю всіх колег долучитися до підписання цього законопроекту. Він буде доступний в електронній системі документообігу Верховної Ради.

Дякую всім за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скорик Микола Леонідович.

СКОРИК М.Л., член Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Фракція політичної партії «Опозиційна платформа – За життя». Шановна президіє! Шановні колеги! Шановні громадяни України! Щойно з цієї трибуни мої колеги згадали декілька пам'ятних і скорботних дат у світовій та українській історіях. Хочу згадати ще одну дату в новітній історії нашої держави. Зараз ми перебуваємо напередодні Великодня, який в цьому році припадає на 2 травня. Завжди 2 травня асоціювалося у наших громадян з відпочинком, другим днем Дня солідарності трудящих, з приходом по-справжньому теплої весни. З 2014 року ця дата стала скорботною в історії мого рідного міста-героя Одеси і всієї України. У 2014 році лише за офіційними даними 48 людей було невинно вбито, і досі цей злочин не розслідувано.

Якщо ми, шановні колеги, хочемо жити в європейській державі, то хочу сказати, що в європейській державі найвища цінність – це людське життя. У минулому році з цієї трибуни я звертався до фракції монобільшості з проханням підтримати створення тимчасової слідчої комісії з приводу розслідування тих подій. Зараз ініціюється, в тому числі монобільшістю, багато, на мою думку, фейкових, абсолютно тимчасових, слідчих комісій, які нікому не потрібні, мають на меті, в тому числі і переслідування представників опозиції, замість того, щоб дійсно розслідувати страшний злочин, який відбувався на теренах нашої незалежної держави Україна.

Мені огидно чути, коли з екранів телевізорів деякі особи, які вважають себе політичними діячами, кажуть, що 2 травня 2014 року вони начебто когось захистили від чогось. Якщо вони захистили, то вони герої, їхні імена має знати вся країна, ми маємо ними пишатися. Якщо це не так, тоді це масовий злочин і злочинців має знати вся країна, вони мають бути покарані.

Наша політична сила вимагає, у тому числі і від вас, Дмитре Олександровичу, внести на розгляд залу проект постанови, який наша фракція досить давно зареєструвала, щодо засудження цих подій. Він є аналогічним тому, який нещодавно був проголосований стосовно подій на Майдані. Тобто події абсолютно ідентичні: і там, і там загинули люди, наші громадяни, і ми маємо їх розслідувати.

Шановні колеги, напередодні тих трагічних подій в Одесі прошу вас вшанувати пам'ять жертв під час зіткнень 2 травня 2014 року хвилиною мовчання.

(Хвилина мовчання).

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Піпа Наталія Романівна.

ПША Н.Р., секретар Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (одномандатний виборчий округ № 115, Львівська область, політична партія «Голос»). Виборчий округ № 115, Львів, фракція «Голос». Шановні колеги! Дорогі українці! Нещодавно в цьому парламенті ми прийняли закон, яким з 1 вересня 2021 року змінюються правила присудження наукових ступенів. Але, що ми маємо сьогодні, чи достатньо змін цих правил?

Складається таке враження, що роками працююча корупційна наукова машина перебуває в агонії. Те, що останнім часом відбувається із науковими ступенями, – це просто ганьба. Озвучу кілька епізодів.

Перший епізод. Журналістку, письменницю Олесю Яремчук, яка написала дисертацію на тему про Йозефа Рота, не допустили до захисту дисертації кандидата наук. Причина недопуску проста – пішла проти прогнилої системи, відмовилася платити хабарі за допуск та отримання ступеню, відмовилася класити стодоларові купюри між сторінками своєї дисертації, зробила запис телефонних дзвінків і написала про це на сайті «Українська правда». Яка реакція МОНУ? Ніякої.

Другий епізод. Наш колега Ілля Кива у супроводі чи то охорони, чи то «тітушок», без допуску реальних журналістів захистив дисертацію кандидата наук. Чи можу я стверджувати, що він не гідний цього ступеня? Ні. Це має робити Атестаційна колегія Міністерства освіти і науки. Таке рішення викликало надбурхливу реакцію в науковій спільноті, в усьому українському суспільстві. Науковці стурбовані таким рівнем української науки.

Викладач Українського католицького університету Олександр Ябчанка на знак протесту публічно спалив диплом кандидата медичних наук. Це нечувано і дуже боляче. Він заявив: «Мені надалі соромно називатися кандидатом наук. Це звання остаточно дискредитовано. Прошу вважати це офіційною заявою з вимогою позбавити мене наукового ступеня кандидата медичних наук. Це сором для всієї нашої країни». Інші кандидати та доктори наук кажуть, що науку поховано, науковцем бути соромно.

Крім того, журналісти *Bihus.Info* провели власне розслідування і виявили підроблений підпис на одній із довідок до дисертації – вказана участь у наукових конференціях, в яких насправді не брав участі, англomовна стаття перекладена *Google Translate*, текст дисертації псевдонауковий, один із двох схвальних відгуків на дисертацію наданий офіційною опоненткою кандидата.

Зважаючи на суспільний резонанс та інформацію, наведену у розслідуванні *Bihus.Info*, я вже подала звернення, зараз офіційно звертаюся до Міністерства освіти і науки, його Атестаційної колегії, з проханням провести експертизу кандидатської дисертації Киви на предмет виявлених журналістами порушень. У питанні освіти та науки не можна йти на компроміси із совістю. Подібні рішення є соромом для української науки. Не ганьбіться і не ганьбіть науку. Від розвитку науки...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Горват Роберт Іванович.

ГОРВАТ Р.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 68, Закарпатська область, самовисуванець). Добрий день! Прошу передати слово Сергію Вельможному.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вельможний Сергій Анатолійович.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 112, Луганська область, самовисуванець). Луганщина. Добрий день, шановні колеги, пане головуєчий! З цієї трибуни постійно звітуються урядовці щодо подолання коронавірусу в Україні. Це надзвичайно велика проблема. Але ми бачимо, що уряд не може впоратися з динамікою захворюваності та вакцинування. Поки Україна пасе задніх за кількістю щеплень, а щоденна статистика смертності жахає, існують й інші проблеми, з якими Кабінет Міністрів також не впорався.

Ось поруч зі мною народний депутат України Олександр Сухов. Ми представляємо в парламенті шахтарський округ – Луганщину – міста Лисичанськ, Гірське, Золоте. Гірникам по всій Україні затримують виплати заробітних плат. Шахтарі можуть померти не лише від COVID-19, а й від голоду. Як годувати власні сім'ї, якщо кошти не надходили протягом півроку?

Ви всі знаєте, на скільки напередодні Великодня подорожчали продукти харчування. Як шахтарям зібрати святковий кошик? Як відсвяткувати Пасху? Це риторичні запитання. Ми розуміємо, що гірники заслуговують на своєчасну оплату праці, борги мають бути погашені до свят. І це має бути основним завданням Кабінету Міністрів. Чи народні депутати з Луганщини на чолі з Шаховим з цієї трибуни з відбійним молотком і каменюкою вугілля в руках (ми сьогодні принесли б це і продемонстрували вам, але не впустили нас з цим до цього залу) мають вимагати виплат шахтарям, як це було у грудні минулого року, коли нас Президент та уряд почули і почали виплачувати? Але заборгованість існує і зараз.

Шахтарським родинам немає за що лікуватися, годувати дітей, купити дітям чоботи, щоб вийти на вулицю. Гроші є, але вони використовуються не за призначенням. Луганська обласна адміністрація витрачає сотні мільйонів гривень на ремонт доріг. Ми розуміємо, що це також надзвичайно потрібно, але варто правильно розставляти пріоритети. Хто їздитиме цими дорогами, якщо мешканці Луганщини постійно потерпають від дій уряду та глави Луганської ОДА Гайдая? Звісно, керівництву обласної державної адміністрації зручно вкладати кошти в дороги, адже там їх легше вкрати. Але кошти мають спрямовуватися на розв'язання реальних проблем звичайних людей, а не на наповнення власних кишень. Думаю, Президент та уряд нас почують і виплатять шахтарям гроші до Великодніх свят.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрчишин Ярослав Романович.
Бобровська Соломія Анатоліївна.

БОБРОВСЬКА С.А., секретар Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Фракція «Голос». Сьогодні, я хочу говорити не про бійців, а про тилових щурів, які сидять в Міністерстві оборони і жують чи гризуть не лише бюджет, а й харчування, яке має в повному обсязі доходити до наших бійців. Поясню з чого це розпочалося і як це наразі відбувається сьогодні.

Я була вражена, коли в одну з військових частин привезли обколоте м'ясо, зіпсовані продукти, овочі. Подумала, що, можливо, це помилка, бо ми ж переходимо на натівські стандарти, маємо каталоги, з яких хлопці можуть замовляти продукти, які вони забажають. Але я не могла уявити, якої масштабності сягне ця історія в 2021 році. За підтримки заступника міністра оборони Ігоря Халімона якимось чином тендер був прописаний так, що на сьогодні фактично лише одна компанія стала монополістом і покриває харчування Збройних Сил України на 90 відсотків, а це близько 6 мільярдів гривень, які вони проїдають за рік, реалізуючи таке харчування. Це означає, що не виконуються чотири рішення Антимонопольного комітету, два рішення суду. На запитання, чому не виконуються, розводять руками і кажуть, що забули. Я вдячна Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки за те, що розглянули це питання і звернулися до міністра оборони Андрія Тарана з проханням звернути увагу на професійну придатність пана Халімона відповідати посаді заступника міністра оборони. Тому що речі, які сьогодні відбуваються, є неприпустимими.

Більше того, за два тижні після засідання комітету Халімон уклав додаткові договори, щоб не розривати зв'язки з монополістом «Військсервіс-Волонтер» (нагадаю, статутний капітал цієї компанії чи контори становить 35 тисяч гривень, а її оборот на сьогодні – близько 6 мільярдів гривень), згідно з якими чорним по білому написано, що можна не перевіряти продукти на місці, залишати їх у частинах, а потім звертатися до Міністерства оборони з перевіркою щодо поставки харчів. Але інші пункти фактично доповнюють і підсилюють компанію монополіста «Військсервіс-Волонтер», не дають можливості повертати продукти компанії. Більше того, за це перераховуватимуться гроші, договори не розриватимуться.

За минулі чотири місяці Міністерство оборони отримало понад 70 заявок із зауваженнями щодо харчування. Половина підприємств, які минулого чи позаминулого років брали участь у тендерах, на сьогодні або є субпідрядниками, або викинуті за борт. Хочу сказати пану Халімону, що до вас будуть питання щодо казарм, їх добудов, бронешитів і споряджень.

Прошу НАБУ, ДБР і Верховного Головнокомандувача звернути увагу на цей виступ, вважати його як офіційне звернення.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, час, відведений для виступів, вичерпаний.

Шановні колеги, повертаємося до нашої роботи – продовжуємо розгляд поправок до проекту Закону «Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо удосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин» ([№ 2194](#)).

Шкрум. Не наполягає.

Поправка 2908. Павленко. Не наполягає. Наполягає? (*Шум у залі*).

Скорик.

Лукашев. Немає в залі.

Кириленко. Не наполягає.

Власенко, яка поправка?

ВЛАСЕНКО С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія *Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»*). Поправка 2930.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Увімкніть мікрофон Власенка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане Голово. Я вчергове хочу зазначити позицію фракції «Батьківщина», що спочатку треба провести референдум і запитати у людей, і якщо українські громадяни, український народ як власник сільськогосподарської землі згідно зі статтями 13, 14 Конституції дасть згоду на відкриття ринку, тоді ринок треба створювати в такий спосіб, щоб були захищені насамперед українські фермери, щоб вони мали можливість отримувати землю в оренду. Саме тому кадастр насамперед має відображати стан оренди землі, а не власників землі. Власники землі повинні мати можливість продати свої земельні паї державі за ринковою ціною. Ось у цьому полягає позиція «Батьківщини».

Прошу підтримати поправку 2930.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 2930 народного депутата Власенка. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 62.

Рішення не прийнято.

Поправку не підтримано.

Поправка 2931. Павленко.

ПАВЛЕНКО Ю.О., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія *«Опозиційна платформа – За життя»*). Шановний пане Голово! Шановні колеги! Надзвичайно важлива поправка, прошу поставити її на голосування. Ми продовжуємо наполегливо наполягати на тому, що даний законопроект має бути приведений у відповідність із Конституцією, законодавством, щоб його норми не дозволили маніпулювати, зловживати і здійснювати рейдерські дії, фактично позбавляти українських

селян можливості працювати і бути власниками своєї землі. Тому ми пропонуємо і просимо після завершення розгляду законопроекту відправити його на доопрацювання і почати підготовку до всеукраїнського референдуму.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 2931 народного депутата Павлинка. Комітет її не підтримав. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 54.

Рішення не прийнято.

Поправку не підтримано.

Поправка 2950. Павлинко.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Шановний пане Голово! Шановні колеги! Дана поправка також спрямована на те, аби хоч якось привести цей законопроект у відповідність із законодавством. Вчергове наголошуємо, що, на наш погляд, передчасно в цьому році розпочинати земельну реформу, продаж сільськогосподарських земель. Вважаємо, це треба перенести хоча б ще на рік, щоб держава підготувалася. Бо в умовах, коли йде збідніння українських громадян, коли є реальні провали в економічній та соціальній політиці, коли в країні збільшується рівень безробіття, і ситуація на ринку праці чи не найгірша за всі роки незалежності, коли зростають тарифи на газ, електроенергію (з 1 травня чергове зростання), в цих умовах, безсумнівно, почати продаж землі...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 2950. Комітет її не підтримав. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 55.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 2939. Кириленко.

КИРИЛЕНКО І.Г., член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую, пане Голово. Поправку спрямовано на більшу прозорість у реєстрації земельних ресурсів і земельних відносин. Ми пропонуємо не скасовувати обов'язковості електронної форми рішень про внесення до Державного земельного кадастру відомостей про межі державного кордону України, адміністративно-територіальних одиниць, про нормативно-грошову оцінку земель, розташованих у межах територій адміністративно-територіальних одиниць, про економічну оцінку земель, обмежень у використанні земель. Ми пропонуємо це зберегти, щоб була більша прозорість і доступність до цієї інформації.

Прошу поставити поправку на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 2939 народного депутата Кириленка. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 62.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 2956. Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановний пане Голово. Насправді пункт 3 статті 12, до якого я пропоную внести поправку, свідчить про єдине, що немає ніякого бачення реформи, немає бачення того, куди ми рухаємося. Натомість нам пропонують якісь пілотні проекти, за наслідками яких буде прийматися абсолютно невідомо яке законодавство. Тобто, з одного боку, повністю руйнується державний контроль за використанням земель, у тому числі сільськогосподарського призначення, з іншого, повний хаос у повноваженнях державних органів та органів місцевого самоврядування та пропонують якісь експерименти, за наслідками яких потім будуть вноситися до законодавства абсолютно невідомо які зміни, які невідомо що відобразатимуть, невідомо як регулюватимуть ці правовідносини і таке інше. Це вчергове свідчить про те, що ніякого плану реформи немає. Тому треба просто запитати в людей на референдумі, чи взагалі хочуть вони продавати сільськогосподарську землю.

Прошу підтримати поправку 2956.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 2956 народного депутата Власенка. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 65.

Рішення не прийнято.

Поправку не підтримано.

Поправка 2958. Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановний пане Голово. Цією поправкою пропоную внести зміни в подальший текст цього самого пункту. Я ще раз наголосую, що, на жаль, те, як сформований законопроект, вчергове свідчить, що немає жодної візії, жодного бачення того, як повинна відбуватися справжня, а не оця грабіжницька, земельна реформа, і що взагалі необхідно робити.

Я ще раз підкреслюю, цим законопроектом, з одного боку, послаблюють контроль з боку держави за використанням земель, з іншого, повністю змішують повноваження, міняють її, вносять хаос в повноваження органів державної влади і органів місцевого самоврядування. Натомість пропонують на заміну якісь експерименти, які проводитимуться невідомо де, невідомо як, на невідомо яких територіях, і за наслідками цих експериментів нам пропонуватимуть невідомо які законопроекти. А відтак, я ще раз підкреслюю, треба просто запитати на референдумі українських громадян, український народ, який згідно зі статтями 13, 14 Конституції України є власниками сільськогосподарської землі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 2958 народного депутата Власенка. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 62.

Рішення не прийнято.

Поправку не підтримано.

Поправка 2960. Павленко.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Шановний пане Голово! Шановні колеги! Поправка стосується абзацу другого частини четвертої...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вибачте, цю поправку враховано. Я помилився.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Так, поправку враховано.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 2961. Шуфрич.

ШУФРИЧ Н.І., голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Шановний Голово, прошу передати слово поважному народному депутату Німченку Василю Івановичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванович Німченко.

НІМЧЕНКО В.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановні колеги, питання в розмежуванні комунальної і державної власності. Скажіть, будь ласка, де в Конституції передбачається державна власність як об'єкт розпорядження і таке інше? Конституцією передбачається, що органи влади здійснюють свої функції щодо реалізації землі, власником якої є український народ. Ось і все. Тому не треба робити оцю підміну, запропоновану зазначеним законопроектом. Я дуже прошу звернути на це увагу, щоб не було підміни розуміння і правового визначення, що таке державний контроль і державна та комунальна власність. Ми просимо залишити Земельний кодекс без змін.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 2961 народного депутата Василя Івановича Німченка. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 56.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 2962. Німченко Василь Іванович.

НІМЧЕНКО В.І. Прошу передати слово вельмишановному Нестору Івановичу Шуфричу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нестор Іванович Шуфрич.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, пане Голово. Дуже слухна пропозиція прозвучала від колеги Юрія Павленка. Висловлюючи повагу до народних депутатів України третього скликання, які, без перебільшення, з кров'ю відстояли право людей реалізовувати свою земельну власність, але за справедливою ціною. Сьогодні ціна є несправедливою. Ми спонукаємо людей продавати землю за 27 тисяч гривень за її реальної ціни 150 тисяч гривень. Це грабіж людей.

Тому ми зараз готові зняти всі наші поправки і проголосувати за направлення цього законопроекту на повторне друге читання, що було б професійно і відповідально, дочекатися референдуму, а потім повернутися до його розгляду. Прошу поставити поправку на голосування.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за пропозицію.

Ставлю на голосування поправку 2962. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 52.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 2966. Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. Шановні колеги, хочу нагадати, що сьогодні страсна п'ятниця. Це сьогодні Юда... (*Сміх у залі*). Я вибачаюся, страсна середа (*Шум у залі*). Почекайте! Це сьогодні Юда продав за 30 срібників честь, совість, волю і Ісуса.

Шановні колеги, не ставайте на стезю Юди, не продавайте те, що належить святим людям – українській нації. Я дуже прошу прислухатися до історії і природи.

Спасибі. А поправку прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 2966 народного депутата Німченка. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 47.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 2967. Шуфрич Нестор Іванович.

ШУФРИЧ Н.І. Я не розумію, чого такий гвалт зчинився в залі. Поважна людина після 200 поправок помилилася. Дійсно, дуже прикро, що в страсний тиждень ми протягуємо цей законопроект.

Подобається це чи ні, але саме сьогодні Юда продав Христа, а ви продаєте українців. І в цьому шановний Василь Іванович правий. Сьогодні бажано було б вам покаятися в тому, що зробили з українським народом, а не проштовхувати закон про землю. Тому підіть після позачергової сесії в церкву та покайтеся. Моліться за те, що ви робите з Україною.

Прошу поставити поправку на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 2967 народного депутата Шуфрича. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 53.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 2968 народного депутата Колтуновича.

Олександр Сергійовичу, є ще четвер, п'ятниця і субота, якщо що.

КОЛТУНОВИЧ О.С., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).* Дякую, вельмишановний пане Голово. Безумовно, ми не будемо це обговорювати. Зараз, я вибачаюся...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитре Олександровичу, відійдіть, будь ласка. Дякую.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую. Шановний пане Голово, я розумію, що у вас є ініціатива обговорити з наукової точки зору теоретико-методологічний прикладний концепт даного законопроекту. Хочу сказати, ми готові до цієї дискусії. Більше того, ми не сприймаємо тієї милованівщини, яка пропонувалася ще із законопроекту [№ 2178-10](#).

Більше того, вважаємо, законопроект повинен мати інший концепт, має бути побудований на інших економічних теоріях, які мають враховувати національні економічні інтереси, інтереси громадян України.

Тому прошу поправку, враховану частково, поставити на голосування для врахування її в повному обсязі.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Сергійовичу. Бачу, важлива поправка. Комітет її врахував частково. Автор наполягає на повному її врахуванні.

Отже, ставлю на голосування пропозицію автора щодо поправки 2968. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 59.

Рішення не прийнято.

Поправка не набрала голосів. Ідемо далі.
Поправка 2985. Павленко.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Шановний пане Голово! Шановні колеги! Дана поправка стосується пункту 3 частини третьої статті 13 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень».

Також приєднуюся до тих глибоких аргументів, які були надані моїм колегою Олександром Колтуновичем щодо неможливості прийняття даного законопроекту як такого, що суперечить і законодавству, і Конституції, і здоровому глузду. Думаю, аргументи, наведені моїми колегами, мали б спонукати Верховну Раду України відправити даний законопроект на доопрацювання.

Прошу поставити на голосування мою поправку. Вона, як і інші, спрямована на хоча б якусь спробу відновити законність даного законопроекту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 2985 народного депутата Павленка. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 52.

Рішення не прийнято.

Поправку не підтримано.

Поправка 2990. Павленко.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Шановний пане Голово! Шановні колеги! Неодноразово в цьому залі під час розгляду законопроекту звучали аргументи щодо того, в яких умовах може бути проведена так звана земельна реформа. Візьмемо результати минулого року. Що ми бачимо? Криза в економіці, глибоке падіння в промисловості, сільському господарстві, відтік інвестицій, в країні високе безробіття, скорочення зайнятості, із країни їдуть фахівці, мільйони українських гастарбайтерів шукають будь-яку роботу за кордоном, збільшуються тарифи і ціни. При цьому серйозні проблеми з наповненням бюджету, збільшення державного боргу, який вже перевищив 60 відсотків ВВП, мізерні пенсії, копійчані надбавки, які далекі від реального прожиткового рівня. Люди бідніють, і в цих умовах ми їм пропонуємо ще й продати землю. Хто її купить?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 2990 народного депутата Павленка. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 57.

Рішення не прийнято.

Поправку не підтримано.

Поправка 2973. Її враховано частково. Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. Шановні колеги! Ми просимо поставити на голосування цю поправку для її врахування в повному обсязі. Ідеться про речові права, реєстрацію речових прав. На сьогодні це проблематично. Взагалі, чи є земля

предметом продажу? Чи може бути земля річчю, яку можна продавати? Це перше.

І друге. Я хотів би, щоб контрольні функції не звужувалися до сільської ради. Ідеться про природне джерело існування української нації. Тому ми вважаємо, що поправку має бути враховано в повному обсязі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію автора народного депутата Німченка щодо повного врахування поправки 2973. Комітет врахував її частково. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 63.

Рішення не прийнято.

Поправка залишається врахованою частково.

Поправка 2974. Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. Прошу передати слово шановному Нестору Івановичу Шуфричу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановний Несторе Івановичу, вам слово.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, шановний Дмитре Олександровичу. Сподіваюся, ми поважатимемо народних депутатів попередніх скликань, які врегулювали це питання відповідною нормою в Земельному кодексі. Вважаємо, нашу поправку має бути враховано повністю. Це питання врегульовано, і до Закону «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» не треба вносити зміни. Тобто наші колеги тоді, під час підготовки відповідного законодавчого акта, це питання повністю врегулювали. Зараз маємо виходити з того, чи в змозі будуть наші громадяни купувати землю, чи задовільнить землевласників ціна землі, яку пропонуватимуть на продаж? Не забезпечивши реальної вартості землі, сьогодні спонукати людей до її продажу, ми вважаємо, є злочином.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 2974. Комітет її врахував частково, але автор наполягає на повному її врахуванні. Прошу визначатися щодо пропозиції автора та голосувати.

«За» – 53.

Рішення не прийнято.

Поправка залишається врахованою частково.

Поправка 2957. Білозір.

БІЛОЗІР Л.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 15, Вінницька область, самовисуванець). Шановні колеги! Пропоную звернути увагу на положення законопроекту, яке стосується уповноважених сертифікованих інженерів-землепорядників. Законопроектом передбачається пілотний проект на

2021-2022 роки, коли інженери-землевпорядники зможуть серед іншого реєструвати земельні ділянки, не будучи ні державними службовцями, ні посадовими особами місцевого самоврядування. Це ще одна корупційна схема Держгеокадастру. Зрозуміло, що під час пілоту право на реєстрацію земельних ділянок у Державному земельному кадастрі отримують свої, і вони ж будуть сертифіковані Держгеокадастром. Ключовою проблемою є те, що не буде відповідальності.

Тому, я вважаю, в умовах слабкої правової системи і високого рівня корупції правильною стратегією буде передати це органам місцевого самоврядування, як це повністю виправдало себе у сфері реєстрації нерухомості і бізнесу. Прошу підтримати мою поправку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 2957 народного депутата Білозір. Комітет її відхилив. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 98.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 2992. Колтунович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую. Вельмишановний пане Голово, повертаючись до нашої дискусії, хотів би звернути увагу на те, а яка ціна законопроектів, які є на сьогодні, і на те, про що ми говорили, – милованівщину. Чому ми не сприймаємо концепту законопроекту? Тому що світ рухається в зовсім іншій принциповій економічній теорії в посиленні державного регулювання, державного управління, повертається до нового старого чи старого нового за теорією Кейнса, повертаються до посилення теорії інституціоналізму, це в продовження нашої попередньої поправки, але аж ніяк не до лібертаріанства. Це хибна економічна теорія і економічний курс у нинішніх умовах, в умовах політики протекціонізму та інших речей.

Але яка ціна цього питання? Ціна питання – 42,7 мільйона гектарів або 31 мільйон гектарів, які знаходяться в приватній власності, 10,6 мільйона гектарів, за оцінками науковців, чи вже зараз близько 8 мільйонів гектарів – в державній власності. Тобто на кону 8 відсотків запасів світових чорноземів. Ось, за що виступає політична партія «Опозиційна платформа – За життя» і не сприймає вашого економічного курсу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 2992 народного депутата Колтуновича. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 62.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 2993. Павленко.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Шановний пане Голово! Шановні колеги! Поправка, авторами якої є я і Микола Скорик, стосується пункту 4 статті 13 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень». Чому важлива ця поправка? Неодноразово в цьому залі ми говорили, що, на жаль, приймаючи більшість рішень, враховуючи заяви, обіцянки, гарні аргументи, потім у результаті реалізації прийнятих законів все відбувається до навпаки. Навіть, якщо почитати так званий звіт уряду, програму, яку так і не спромоглися внести в зал для затвердження, ми бачимо, що нинішні урядовці свої провали, нездатність ефективно працювати представляють як досягнення. Під час розгляду наступної поправки я детальніше зупинюся на так званому звіті уряду і на тому, чому уряд має іти у відставку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 2993 народного депутата Павленка. Комітет її відхилив. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 51.

Рішення не прийнято.

Поправку не підтримано.

Поправка 2999. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, будь-яка реформа має відповідати своїй стратегії. Стратегія земельної реформи на сьогодні така.

Перше. Залишити малого/середнього товаровиробника, дати йому можливості, щоб він був конкурентоспроможним під час викупу своєї землі. Важливо залишити тих, хто займається органічним виробництвом, оскільки вони сертифікували вже свої землі, багато із них десятки років займаються органічним землеробством. Їхня земля сьогодні коштує від 10 тисяч євро. У Полтавській області з початку 90-х років підприємство «Агроекологія» обробляє органічним землеробством понад 6 тисяч гектарів. Сьогодні швейцарці хочуть купити цю землю за 10 тисяч за гектар. І вони сьогодні...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 2999 народного депутата Івченка. Комітет відхилив цю поправку. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 60.

Рішення не прийнято.

Поправку не підтримано.

Поправка 3000. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. Дякую. Так ось, колеги, ті, хто сьогодні вклався у свою землю, повинні мати в цьому законопроекті запобіжники. Маємо зберегти для України стратегічні можливості щодо розвитку органічного виробництва.

Щодо децентралізації. Треба залишити норму, що пропонує «Батьківщина», яка дає можливість органам місцевого самоврядування переглядати

договори за заниженими відсотковими ставками. Це важливо. Нам подякують і мери, і жителі громад. Вони зможуть наповнити бюджети, зможуть використувати кошти на оновлення інфраструктури. Якщо ми залишимо запобіжники, нам подякують і тваринники, і ті, хто вкладає в багаторічні насадження. Уявіть собі, як вони будуть змагатися з «грошовитими мішками», які прийдуть на їхні землі.

Стратегія така: зберегти товаровиробника, дати можливість дрібному/середньому товаровиробнику бути конкурентоспроможним

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3000. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 61.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 3003. Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане Голово. Наразі нам пропонують запровадити страхування відповідальності розробників документації землеустрою і страхування відповідальності виконавців топографо-геодезичних та картографічних робіт. Тобто, з одного боку, практично повністю знімають контроль держави за цими дуже важливими напрямками діяльності, а з іншого, примушують людей, які користуватимуться цими послугами, додатково за це платити. Тому що насправді ми чітко розуміємо, що страховка, при тому, що держава відійшла від контролю, кажуть, ми не будемо нічого контролювати, а краще це застрахуйте, призведе до здорожчення цих послуг для тих, хто її споживатиме, – землевласників. І, дай Боже, якщо це будуть українські фермери, то для них це буде просто здорожчення цих функцій. Тому, я ще раз кажу, що спочатку треба було провести референдум і запитати український народ, чи готові вони на весь цей безлад, який нам пропонують.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3003 народного депутата Власенка. Комітет її не підтримав. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 58.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 3004. Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. Прошу передати слово народному депутату Шуфричу Нестору Івановичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нестор Іванович Шуфрич.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую. Шановний головуючий! Шановні колеги! Ще раз наголошуємо і підтверджуємо свою готовність відмовитися від усіх наших поправок, якщо ми проголосуємо за направлення цього законопроекту на повторне друге читання. Ми маємо розуміти, що українці сьогодні не готові до введення реального ринку землі за однієї причини: немає реальної ціни на землю. Сьогодні за рівнем пенсійного забезпечення, за рівнем заробітних плат Україна в середньому в шість разів відстає від усіх наших південних сусідів: Румунії, Угорщини, Словачії, Польщі. Спочатку треба створити платоспроможного українця, а потім продавати йому землю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3004 народного депутата Шуфрича. Комітет її не підтримав. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 53.

Рішення не прийнято.

Поправка 3005. Шуфрич Нестор Іванович.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую. Продовжуючи свій попередній виступ. Ми з Василем Івановичем Німченком наполягаємо залишити чинну редакцію відповідного закону. Вважаємо, що питання врегульовано. Але знову звертаємо вашу увагу на таке. Сьогодні в нас ціна на газ така, як в Європі, навіть вища – після остаточних перерахунків становить 400 доларів за тисячу кубів. При цьому ціна землі у наших сусідів, ще раз підкреслюю, у 8-10 разів вища ціни, за якою пропонується продавати українцям. Як таке може бути? Ціни на енергоносії європейські, пенсії в шість разів менші, зарплати в шість разів менші, а земля у вісім разів дешевша. Такого не буває. Просимо зупинити...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3005. Комітет її не підтримав. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 51.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 3012. Павленко.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Шановний пане Голово! Шановні колеги! Моя спільна з Наталією Королевською поправка стосується поняття «пов'язані особи». На наш погляд, застосування цього поняття є недоречним, оскільки не зазначено, який орган та за яким принципом встановлюватиме, хто є пов'язаними особами. Вважаємо, це важлива поправка.

Хочу сказати, що хоча значну частину наших поправок і не враховано, але дякую і доповідачу, і комітету за врахування деяких суттєвих поправок, що робить законопроект більш-менш відповідним Конституції України.

Прошу поставити поправку на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрію Олексійовичу, дякую за підтримку законопроекту. Ставлю на голосування поправку 3012. Прошу визначатися та голосувати. «За» – 53.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 3013. Колтунович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую, вельмишановний пане Голово. Юрій Олексійович Павленко, дозволю собі продовжити його точку зору і думку, не є прихильником даного проекту закону і милованівської земельної реформи, яка пропонувалася в базовому законопроекті [№ 2178](#). Це перше.

Друге. Юрій Олексійович намагався чи благав підтримати саме його поправку, а не законопроект у цілому. Це важлива відмінність, щоб не вводити в оману наших виборців.

І третє. Наголошую, що там у нас ідеться про реєстри. Але хочу звернути увагу на те, що площа розпайованих земель на сьогодні становить 27,7 мільйона гектарів (це 65 відсотків від загальної площі сільгоспугідь по країні), площа земельної ділянки в середньому по країні становить 4 гектари. Наприклад, в Луганській області – 6,7 гектара, в Івано-Франківській області – найнижчий показник 1,1. Якщо брати розпайовані землі, які використовуються, вони мають таку структуру: 62 відсотки передано в оренду, 20,6 відсотка використовується або не використовується і 17,4 відсотка приєднано до особистих селянських господарств.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3013. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 51.

Рішення не прийнято.

Поправку не підтримано.

Поправка 3021. Павленко.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Дякую, пане Голово. Шановний доповідачу! Шановні колеги! Дійсно, я не підтримую даного законопроекту. Вважаю, він має бути відправлений на доопрацювання. Але своїми поправками ми намагаємося хоч якось привести його у відповідність із Конституцією і законодавством. Вважаю, дискусія, яка відбувається в залі, є важливою. Хочу нагадати колегам, що першою пропозицією так званої земельної реформи, запропонованою вами сформованим урядом, зокрема Миловановим, ініціатором цієї реформи, – концентрація в одних руках 207 тисяч гектарів землі та продаж землі іноземцям. Але, дякуючи послідовній позиції фракції «Опозиційна платформа – За життя», вдалося відстояти інтереси українських громадян, і цифру 207 тисяч гектарів було знижено до 100 гектарів. Ми вважаємо, що це невелика, але перемога опозиції.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3021. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 57.

Рішення не прийнято.

Поправка 3022. Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановний пане Голово. Нам пропонують запровадити чергове почесне звання «Заслужений землевпорядник України». Я пропоную ще додати «заслужений відвідувач дитячого садка України», заслужений відвідувач ще чогось. Насправді з радянськими рудиментами – почесними званнями – треба закінчувати, взагалі їх всі треба скасовувати. Колеги, ви можете собі уявити, наприклад, народна артистка Сполучених Штатів Америки Дженніфер Лопес. Це виглядає вже архаїчно, повна брежнєвщина. Я розумію бажання президентської фракції за рахунок цих брязкалок на коміру піджака утримувати людей і роздавати це все в якості подарунків від імені Президента і таке інше. Але з державотворчої точки зору це не має вже нічого спільного із державними нагородами, я маю на увазі почесні звання. Очевидно, від усіх почесних звань треба відмовлятися. Це я кажу вам як колишній заслужений юрист України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3022 народного депутата Власенка. Комітет її відхилив. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 81.

Рішення не прийнято.

Поправку не підтримано.

Поправка 3023. Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. Прошу передати слово поважному народному депутату Шуфричу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шуфрич Нестор Іванович.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, шановний Голово. Почесний землевпорядник. То назвіть речі своїми іменами – почесний грабувач землі, почесний розкрадач землі. Давайте встановлювати реальні звання. Тому що цим кодексом ви захищаєте права не землевласників, а тих, хто видурюватиме землю в реальних землевласників, яких ми захистили 20 років тому, і я був причетний до тієї бійки, яка мала місце в цьому залі, заради захисту прав наших громадян на приватну власність, на землю і на право на справедливую ціну на землю. На жаль, цього створити не вдалося, і ви сьогодні спонукаєте людей за безцінь продати свою землю.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3023. Комітет її відхилив. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 54.

Рішення не прийнято.

Поправку не підтримано.

Поправка 3024. Шуфрич Нестор Іванович.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, пане Голово. Ми порадилися і вирішили, що цю поправку озвучить Василь Іванович Німченко. Прошу передати йому слово.

СТЕФАНЧУК Р.О. Василь Іванович Німченко. Будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І. Шановні колеги, звертаю вашу увагу на те, що земле-впорядник, якому хочуть дати медаль заслуженого, – це спеціаліст, а не фахівець.

Автори, почитайте етимологію цього слова, і ви зрозумієте, що спеціалісту заслуженого не дають. Йому дають класність, розряд, за що доплачують. А ви тут пропонуєте як фахівцю. Переплутали.

Хочу сказати, що в основу законопроекту закладена плутанина. Я не хочу вам нагадувати, хто написав плутанину. Почитайте і не допускайте сміху із законопроекту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3024 народного депутата Німченка. Комітет її відхилив. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 55.

Рішення не прийнято.

Поправка 3025. Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановний пане Голово. За цей законопроект не можна голосувати в цілому, оскільки рішення приймається без опитування українських громадян, українського народу, який є власником української сільсько-господарської землі. Цим законопроектом повністю розбалансовується державне управління у сфері земельних відносин, повністю розбалансовується законодавство у сфері земельних відносин. Натомість запроваджуються механізми, які захищають не землевласників і орендарів землі, а невідомо кого.

Я пропоную при посвідченні угоди про відчуження земельної ділянки, яка перебуває в оренді, перевіряти чи повідомляли орендаря під час такого відчуження. Але насправді нікого не цікавлять права орендарів і землевласників. Необхідно якнайшвидше пропхнути цей законопроект, щоб захистити тих, хто рейдерить землю в українських фермерів.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3025 народного депутата Власенка. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 58.

Рішення не прийнято.

Поправка 3026. Василь Іванович Німченко. Будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І. Прошу передати слово народному депутату Шуфричу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нестор Іванович Шуфрич. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, шановний головуючий. Ми абсолютно переконані, що в нормах чинного Закону України «Про нотаріат» відповідні питання врегульовані. Хоча б нотаріусів уже не чіпайте. Просимо залишити чинну редакцію законів, висловити повагу до ваших колег, які їх приймали. Ще раз наголошую, що спонукати людей до продажу землі в умовах, коли реальна її вартість не буде відображена під час її продажу, є злочинним наміром. Люди через свою бідність змушені будуть продавати землю, а хтось на цьому наживатиметься і спекулюватиме. Потім люди з вилами вимагатимуть землю назад.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Несторе Івановичу.

Ставлю на голосування поправку 3026. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 55.

Рішення не прийнято.

Поправка 3027. Будь ласка, Несторе Івановичу.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую. Прошу передати слово Василю Івановичу, який наполягає на слові.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Німченко. Будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І. Спасибі, вельмишановний Несторе Івановичу. Я хочу поінформувати своїх колег про те, що пропонується. Хотів би, щоб прислухалися до нашої поправки, оскільки відчуження і угода – це дві великі різниці. Відчуження – одноособова дія, а якщо йдеться про угоду, то там має бути дві сторони. Ви посилаєте до нотаріуса, пишете в законопроекті, що якщо не власник займається відчуженням, то треба перевіряти. А якщо власник, то нотаріус

не зобов'язаний перевіряти? Давайте без цієї абракадабри в законодавчих актах. Це вже навіть не смішно.

Спасибі.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3027 народного депутата Німченка. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 53.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 3028. Колтунович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую, вельмишановний пане Голово. Внесемо зміни до статті 55 Закону України «Про нотаріат» чи ні, думаю, це вже не врятує ситуації, але концептуальний аспект, який ми обговорювали... Дивіться, за дослідженнями вартість земельної ділянки в поліських районах становить 600-800 доларів за гектар (ми розуміємо об'єктивні передумови, чому вона нижча, ніж, наприклад, у Полтавській, Черкаській, Вінницькій областях, південних регіонах), у цілому по країні, максимум, 1000-2000 доларів. Але я, і колеги неодноразово називали цифри 20, 40, 80 тисяч доларів, порівнювали. Порівняльний аналіз рівня доходів, валового внутрішнього продукту в розрахунку на одну особу і таке інше показав, що дана ціна повинна бути значно вищою. Якщо вже ви відкриваєте і знімаєте відповідні запобіжники, то врегулюйте і це питання, забезпечте хоча б елементарне державне регулювання цін, у тому числі й на землю, як і на інші найбільш стратегічні речі, які на сьогодні є в країні.

Дякуємо.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Сергійовичу.

Ставлю на голосування поправку 3028. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 53.

Рішення не прийнято.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 3034. Колтунович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую, шановний пане Голово. У продовження теми щодо концепту. Оскільки головним аргументом реалізації земельної реформи є вимога Міжнародного валютного фонду, то звертаю вашу увагу, в проекті Державного бюджету України на 2021 рік питома вага зовнішніх запозичень значно менша, ніж внутрішніх. Наприклад, якщо в цілому запозичення до бюджету становлять 701,8 мільярда гривень, із них внутрішні становлять 497 мільярдів, зовнішні – 204 мільярди. Тобто у 2,5 разу обсяг зовнішніх запозичень менший за обсяг внутрішніх запозичень. Безумовно, тут є схема, за яку деякі люди нестимуть кримінальну відповідальність, за операції з облігаціями внутрішньої державної позики. Однак залежність від зовнішніх кредитів з точки зору навіть Державного бюджету України не є критичною. Тому не треба національні економічні інтереси, зокрема в земельній політиці, ставити на кон. Ми порахували, що в цьому році зовнішні запозичення становлять 204 мільярди гривень. Це смішні гроші у порівнянні з тим, що ви продаєте.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3034 народного депутата Колтуновича. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 54.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 3035. Колтунович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую, шановний пане Голово. І другий фундаментальний момент запровадження ринкового обігу земель сільськогосподарського призначення, який пропонувався авторами земельної реформи – сприяння залученню прямих іноземних інвестицій у національну економіку. Але ми бачили, що після прийняття базового закону відтік прямих іноземних інвестицій з національної економіки вперше за останні десятиріччя склав мінус 868 мільйонів доларів. А за часів ваших попередників в рік було плюс 2,5 мільярда доларів США. Тому з цієї точки зору інвестиційна привабливість визначається зовсім іншими інструментами, а не запропонованими вашими земельними аспектами. Це перше.

І друге. Ви ж маєте пам'ятати щодо інвестиційної привабливості аграрного сектора. Це капітальні інвестиції в модернізацію, водогосподарську меліоративну сферу, в розвиток тваринництва, переробної промисловості, подолання сировинної спрямованості національної економіки. А цього всього немає.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3035 народного депутата Колтуновича. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 54.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.
Поправка 3054. Колтунович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую. Вельмишановний пане Голово, це одна із останніх поправок, на голосуванні яких я наполягаю. Але для стенограми хочу заявити, що я також передав лист, в якому вимагаю підтвердження деяких поправок. А це означає, що ми ще трохи продовжимо розгляд даного проекту закону. Це перше.

Друге. Під час нашої розмови мій колега також критикував базовий законопроект № 2178-10. І, хочу сказати, саме розгляд за такою процедурою унеможливив ту земельну анархію, яка могла відбутися рік тому. Тому що, як правильно сказали, в окремих регіонах була концентрація землі 207 тисяч гектарів в одні руки, зокрема в Одеській області, подібна ситуація була і в Дніпропетровській області – майже 200 тисяч гектарів в одні руки. Завдяки тиску, який здійснила в тому числі чи насамперед і наша партія, ми домоглися того, що на сьогодні в одні руки 100 гектарів. Тоді вилучили юридичних іноземних осіб і землі державної власності. Ось для чого використовуються такі моменти.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3054 народного депутата Колтуновича. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 53.

Рішення не прийнято.

Поправку не підтримано.

Поправка 3055. Крулько.

КРУЛЬКО І.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Моя поправка 3055 спрямована на захист українських фермерських господарств, малих ферм, сімейних ферм, які мають бути основою аграрного устрою України. Ця так звана земельна реформа нічого спільного не має з розвитком українського фермерства і спрямована на єдине – дати можливість величезним корпораціям скупити українську землю, щоб українські фермери стали наймитами на своїй землі. «Батьківщина» бореться проти цього, бо вважаємо, що треба давати землю українським фермерам, щоб їх було не десятки тисяч, а мільйони. Ось тоді Україна буде сильною економічною державою.

Прошу підтримати мою поправку і питання продажу сільськогосподарської землі вирішувати лише через український референдум, який ініціювала Юлія Тимошенко.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3055 народного депутата Крулька. Комітет її не підтримав. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 58.

Рішення не прийнято.

Поправку не підтримано.

Поправка 3062. Ковальов.

КОВАЛЬОВ О.І. Дякую за надане слово. Тепер стосовно негативних моментів, які є в цьому законопроекті. І, якщо він буде проголосований, закликаю потім все-таки виправити помилки, які в ньому є.

Перше. Переважне право купівлі-продажу земель сільськогосподарського призначення. У цьому залі і я, й інші зазначали, що це призведе до купівлі земель сільськогосподарського призначення великими аграрними корпораціями, холдингами, що зменшить ціну під час продажу землі сільськогосподарського призначення до 800-1000 доларів за 1 гектар. Це є неприпустимим.

Друге. Фактично ліквідується Державна інспекція з нагляду (контролю) за сільськогосподарськими землями, оскільки не виконуватиме функцій, наданих чинним законодавством України.

Тому прошу колег визначитися і вирішити для себе: голосувати чи ні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3062. Комітет її не підтримав. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 72.

Рішення не прийнято.

Поправку не підтримано.

Поправка 3073. Кива чи Шуфрич?

Шуфрич Нестор Іванович.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, Дмитре Олександровичу. Шановні колеги, ми завершуємо розгляд поправок. І, чесно кажучи, за ці два законопроекти, які з 1 липня провокуватимуть людей продавати землю, буде відповідальність і перед людьми, і перед Богом. Те, що ви зараз провокуєте людей продавати свою землю за ціною, як мінімум, у вісім разів меншою її реальної вартості, це обов'язково повернеться. Замість того, щоб забезпечити можливість передачі цієї землі дітям та онукам сьогоднішніх землевласників, створити реальні фермерські господарства, як це зроблено в Європі, ми спонукаємо до створення агрохолдингів, реалізуємо латиноамериканську систему землеволодіння та обробки землі. Наш шлях – латинос.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3073 народного депутата Шуфрича. Комітет її не підтримав. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 52.

Рішення не прийнято.

Поправку не підтримано.
Поправка 3074. Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. Шановний головуючий, прошу передати слово Нестору Івановичу Шуфричу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нестор Іванович Шуфрич.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую. Шановні колеги! У 2001 році ми мріяли про фермерську Україну, про Україну, де землевласник буде господарем на своїй землі. На жаль, українська влада за всіх часів не спромоглася створити умови для створення фермерства в нашій країні. Але ви сьогодні знищуєте навіть мінімальну перспективу створення фермерства в нашій країні. Люди змушені будуть за безцінь розпродати землю, а через різні форми оренди та купівлі великі агрохолдинги володітимуть українською землею. Оце те, проти чого ми боролися, і що ви сьогодні...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3074 народного депутата Шуфрича. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 50.

Рішення не прийнято.

Поправку не підтримано.

Поправка 3075. Шуфрич чи Німченко?

Шуфрич Нестор Іванович.

ШУФРИЧ Н.І. Це остання наша спільна поправка. Прошу передати слово Василю Івановичу Німченку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Німченко Василь Іванович.

НІМЧЕНКО В.І. Шановні колеги! Ось «Прикінцевих положеннях» автори законопроекту і проявили як лакмусовий папірець, де держава в цьому законопроекті. Їй відвели роль координатора щодо забезпечення контролю за діяльністю використання земельних ресурсів. Тепер вона буде координатором державних органів влади, які за чинними нормами Конституції зобов'язані здійснювати контрольні функції. А координація і контрольні функції в прямому визначенні є дві великі різниці. За таких умов ми можемо вести розмову про те, що, по суті, немає...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3075 народного депутата Німченка. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 54.

Рішення не прийнято.

Поправку не підтримано.
Поправка 3084. Дубіль.

ДУБІЛЬ В.О., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, давайте згадаємо, завдяки кому ми знаходимося у цьому залі. Нагадаю, ми знаходимося тут, завдяки українському народу, нашим виборцям, які дали нам право розробляти закони для України та українського народу. Коли ви йшли на вибори, обіцяли виборцям провести всеукраїнський референдум, щоб знати їхню думку з приводу продажу чи непродажу української землі.

Позиція фракції «Батьківщина» – це позиція українського народу, а саме: спочатку провести всеукраїнський референдум, і якщо люди скажуть продавати землю, то тоді лише Державній земельній агенції України та людям, які працюють і обробляють цю землю, – нашим аграріям.

Прошу поставити поправку на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3084. Комітет її не підтримав. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 57.

Рішення не прийнято.

Поправку не підтримано.

Поправка 3086. Шкрум Альона Іванівна.

ШКРУМ А.І., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую. Фракція «Батьківщина». Колеги, ця поправка без перебільшення є однією із найпринципованіших як моїх, так й інших у цьому законопроекті. Я, можливо, вас шокую, якщо скажу, що якби цю поправку було підтримано, то можна було б проголосувати і за законопроект у цілому.

Про що ця поправка, колеги? Про те, що закон набирає чинності на наступний день після оприлюднення результатів всеукраїнського референдуму про вільний ринок сільськогосподарської землі. Думаю, це було б максимально правильно. Ті питання, які розділяють суспільство, обов'язково мають розглядатися на всеукраїнському референдумі. І лише після оприлюднення схвальних результатів референдуму закон набере чинності.

Таких поправок декілька. Якщо зал підтримає хоч одну з них, ви продемонстрували б, що поділяєте думку людей, робите те, що вам радять люди, малі та середні фермери, не хочете розділяти суспільство.

Прошу підтримати цю поправку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3086 народного депутата Шкрум. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 73.

Рішення не прийнято.

Поправку не підтримано.

Поправка 3095. Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане Голово. По-перше, я хочу поінформувати, що депутати фракції «Батьківщина» наполягатимуть на підтвердженні низки поправок. По-друге, у «Прикінцевих положеннях» пропонується визнати таким, що втратив чинність, Закон України «Про захист конституційних прав громадян на землю». Насправді квінтесенцією цього законопроекту є скасування конституційного захисту прав українських громадян на землю. Хоча цим законом насправді вирішується єдине питання – обмежується вартість документації, яка посвідчує право власності на землю. Тобто люди, які зараз стоять на трибуні, любіють цей законопроект, окрім того, що хочуть розграбувати українську землю, створюють ще одну корупційну годівничку, а саме забирають абсолютно незрозумілу, непомірну плату за документи, які посвідчують право власності на землю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3095 Власенка...
(Шум у залі).

Ви хочете почути позицію комітету? Будь ласка.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т., голова Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний колего, дійсно, в «Перехідних положеннях» пропонується визнати таким, що втратив чинність, цей закон, бо ним передбачається гранична плата за акти на право власності, які з 2013 року не видаються. Зараз видаються витяги, тому сенсу в його чинності немає.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3095. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 60.

Рішення не прийнято.

Поправка 3096. Крулько.

КРУЛЬКО І.І. Фракція «Батьківщина». Безумовно, після проведення всеукраїнського референдуму будь-які закони можна вводити в дію. Але допоки ми не зробимо єдиної правильної справи – не проведемо референдуму і не запитаємо думки людей, ці всі закони є пародією на земельну реформу. Оскільки

парламент не збирається запитувати думки людей щодо питання, яке має ключове національне значення для розвитку Української держави, не дає їм можливості проголосувати на референдумі, ми, фракція «Батьківщина», будемо домагатися проведення референдуму, будемо робити все можливе, щоб законопроекти, які шкодять Українській державі, не були прийняті в сесійному залі.

Пропоную підтримати мою поправку, але не голосувати за цей законопроект, тому що він розділяє українське суспільство.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3096 народного депутата Крулька. Комітет її не підтримав. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 64.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 3101. Івченко. Ми домовлялися, що останні поправки ви не коментуєте, а в кінці візьмете 3 хвилини. Дякую.

Поправка 3103. Шкрум.

ШКРУМ А.І. Фракція «Батьківщина». Колеги, у поправці пропонується після прийняття закону, якщо це відбудеться, обов'язково внести до ДЗК відомості про земельні ділянки особливо цінних земель. На жаль, такого положення в законопроекті немає.

Мені дуже шкода, що мою попередню поправку про те, що закон набере чинності лише після рішення всеукраїнського референдуму, коли люди погодять вільний ринок сільськогосподарської землі, відхилено. А це було б абсолютно правильно.

Ви знаєте, я подивилася практику проведення референдумів, у тому числі щодо ринків землі. Наприклад, на останніх виборах у США, за якими ми всі уважно слідкували, одночасно з виборами президента було проведено 17 референдумів. Колеги, вдумайтесь, 17 місцевих і не лише місцевих референдумів. Вони стосувалися найболючіших питань, які розділяють громади. У багатьох штатах були проведені референдуми щодо затвердження азартних ігор. У нас цього не відбувалося. У різних штатах проведені референдуми щодо оподаткування майна ветеранів, були проведені екологічні референдуми щодо захисту сірих вовків. Правда, наших «сірих вовків» захищати точно не треба, вони, на жаль, не слухають народ...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3103 народного депутата Шкрум. Комітет її не підтримав. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 66.

Рішення не прийнято.

Поправка 3105. Кириленко.

КИРИЛЕНКО І.Г. Шановні колеги! Шановний пане головуючий! Чому наш лідер Юлія Тимошенко, наша партія, як і деякі інші опозиційні партії наполягають на проведенні референдуму? Вдумайтеся в зміст моєї поправки: з метою захисту та збереження особливо цінних земель пропонується доручити уряду у шестимісячний строк із дня опублікування закону забезпечити внесення до Державного земельного кадастру відомостей про земельні ділянки особливо цінних земель. Остання спроба звернутися до здорового глузду в залі. Ми розуміємо, що голоси у вас є. Але, друзі, як можна залишитися в цій ситуації без державних земель? Як можна залишитися без державного контролю? Як можна залишити країну без насінництва, ділянок гібридизації, селекції? В цьому хаосі ми втрачаємо продовольчу безпеку, яка дорівнює національній безпеці. Ви розумієте, що можна «бузотерить», поки немає голоду. Не дай Боже, того, що переживають інші країни...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3105 народного депутата Кириленка. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 74.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Оголошується перерва до 13 години.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, продовжуємо нашу роботу. Прошу зайняти свої робочі місця і приготуватися до голосування.

Поправка 3112. Дубіль.

ДУБІЛЬ В.О. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги! Аграрії Прилуцького району запросили мене в суботу на круглий стіл. Вони просили, щоб у Верховній Раді я поставив вам запитання: за які кошти аграріям купувати землю, де ваші дешеві кредити, які ви обіцяли аграріям? Вони кажуть, що ви хочете забрати землю, продати її аргохолдингам, іноземцям, а наші українські люди, наші аграрії, будуть наймитами на цій землі. Де всеукраїнський референдум, що ви обіцяли, на якому запитаєте думку людей, думку аграріїв?

Фракція «Батьківщина», як і завжди, підтримує малий та середній бізнес, наших аграріїв, наших українців.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3112. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 36.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 3124. Крулько.

КРУЛЬКО І.І. Фракція «Батьківщина». Це моя остання поправка до цього законопроекту. Безумовно, дуже часто звертання до сесійної зали є як горохом об стінку, тому що ніхто не хоче думати, в якій країні ми будемо жити завтра, чого чекати українському селу, українським фермерам. Треба зараз вирішити, бо поступила така команда зверху. Але, на мою думку, кожен народний депутат, обраний до Верховної Ради України українським народом і отримав депутатський мандат, мусить насамперед служити народу, а вже потім інші питання, які полягають у тому, щоб виконувати чийсь команди.

На переконання «Батьківщини», єдиний вихід із цієї ситуації – це відкласти прийняття цього законопроекту і призначити всеукраїнський референдум. Нехай люди визначаться стосовно того, що робити з українською землею. Лише воля народу буде єдиною правильною відповіддю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 3124. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 47.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Зараз Івченко, 3 хвилини.

Прошу увімкнути мікрофон Івченка.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Колеги, в останньому виступі щодо своїх поправок хочу сказати таке.

Перше. Будь-який законопроект щодо землі, який приймається особливо після зняття мораторію, має відповідати критеріям щодо наявності запобіжників для малих, сімейних фермерів, для тих, хто розвиває стратегічні напрями українського аграрного виробництва, такі як органіка, хто створює робочі місця – це наші тваринники, хто дає колосальні інвестиції і створює багаторічні насадження – сади і виноградники. На жаль, у цьому законопроекті немає цих запобіжників. Люди, які мають такий бізнес, потрапляють під ризик втратити власний бізнес через те, що цей законопроект саме про змагання грошима. Хто матиме більше коштів, той купуватиме українську землю. Фермери, особливо дрібні, втратять усе.

Колеги, будь-яка країна, яка відкривала ринок землі, відповідала на головне питання: які фінансові інструменти і фінансові можливості ми даємо таким людям. Коли мене запитують наші колеги із-за кордону, як інвестувати, я відповідаю, що, по-перше, ми маємо захистити фермера, по-друге, ми вітаємо інвестиції в переробку, створення продукції з доданою вартістю. Але в жодному разі не потрібно сюди вводити спекулятивний капітал, який використовуватиме українську землю, і ми далі вивозитимемо сировину. Ось цього бояться фермери. Ми впускаємо на український ринок тих, хто взагалі не має відношення до сільського господарства, хто має колосальні статки у своїх деклараціях, і ці

люди будуть першими покупцями української землі. І це, повірте мені, турбує аграрний сектор.

І друге. Питання децентралізації. Хотілося б зробити максимально в цьому напрямі, щоб громади від землі отримали максимум до своїх бюджетів і розвивали інфраструктуру. А ми, колеги, не дали їм навіть можливості змінити ту маленьку відсоткову ставку, яку корупційним шляхом зробили попередники. Ось це є проблемою цього законопроекту (*Оплески*).

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кулініч Олег Іванович. Будь ласка, 3 хвилини.

КУЛІНІЧ О.І., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 147, Полтавська область, самовисуванець). Добрий день, шановні колеги! Я не наполягатиму на своїх поправках, а хочу зазначити, що аналогічний законопроект ми з багатьма колегами, присутніми в цьому залі, вели в парламенті минулого скликання. Але, на жаль, тоді не вистачило політичної волі і після першого читання він ліг надовго в шафу. Але має бути історична справедливість.

До 2002 року землями в межах громад розпоряджалися місцеві ради. Потім функції щодо земель сільськогосподарського призначення перейшли до районних державних адміністрацій, щодо несільськогосподарського призначення – до обласних адміністрацій, Кабміну, а з 2013 року – до Держгеокадастру. І масовий дерибан землі сільськогосподарського призначення почався саме після 2013 року. Були різні схеми. Земля відводилася для ведення фермерського господарства. Як правило, фермерські господарства не створювалися, а збільшувалися земельні банки підставних осіб. Але коли почав діяти закон, ініційований мною і колегами, присутніми в цьому сесійному залі, про земельні аукціони, цю схему було перекрито. Почала працювати інша схема. Роздавалася земля для створення особистого селянського господарства. Знову збільшувалися земельні масиви підставних осіб. За цей період величезна кількість землі (тисячі гектарів) державної і комунальної власності просто була виведена з обороту. Реальні фермери цю землю не отримували, тому що землею розпоряджається не громада і не місцеві депутати, а чиновник, який працює в обласному центрі, призначений, як правило, з Києва. Ну, хіба це справедливо, щоб сінокосами, громадськими пасовищами, навіть землею для кладовищ розпоряджалася не міська рада, а розпорядник землі, до якого треба їхати і домовлятися з ним щодо цих питань.

Тому ще раз повторюю, має бути історична справедливість. Землею в межах громади повинні розпоряджатися громади. У нас 1470 громад, і кожний голова громади чи депутат скаже, що землею мають розпоряджатися місцеві ради і їх депутати.

Ще одне зауваження. У цьому законопроекті немає жодного слова про продаж землі. У нас землі державної і комунальної власності під мораторієм, і їх

ніхто не продає і не збирається продавати. Тому, якщо ми, дійсно, хочемо завершити реформу децентралізації, якщо ми хочемо, щоб наші громади були сильними і потужними, маємо дати їм інструменти, ресурс для наповнення їх бюджетів. А головним ресурсом будь-якої громади є земля. За цей законопроект треба голосувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, хто наполягатиме на підтвердженні поправок? Івченко, Тимошенко, Власенко. А скільки поправок? Багато? Десять? Багато? (*Шум у залі*). Колеги прислали листа. Ви також наполягаєте на поправках? Добре. А в нас є лист щодо наполягання на підтвердженні поправок? (*Шум у залі*). У письмовій формі прислали щодо підтвердження поправок? (*Шум у залі*). Починаючи з поправки 3, вони, я так розумію... До цього ще підходив Вадим Євгенович Івченко. Тобто щодо підтвердження поправок були листи-заяви від Івченка, «Батьківщина», від «Опозиційної платформи – За життя» і щойно ще від двох народних депутатів.

Івченко Вадим Євгенович.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Колеги, прошу уваги! Поправка 1794 є мегакорупційною, в якій ідеться про таке. Пропонується зобов'язати органи місцевого самоврядування всі накази, які видавалися протягом останніх п'яти років, а на одну земельну ділянку вони могли видаватися декілька разів, бо ніде не реєструвалися, внести до ДЗК і затвердити ним проекти землеустрою до 2023 року.

На моє велике переконання, якщо ми говоримо про децентралізацію, маємо передати органам місцевого самоврядування землю і почати все спочатку. Навіщо, вибачте, узгоджувати те, що колись було видано в Держгеокадастрі корупційним шляхом. Цього не треба робити. Прошу не підтримувати цієї поправки і тиснути на червону або жовту кнопки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Шановні колеги! Дійсно, щодо цієї поправки було багато зауважень і від Асоціації міст України, і від громад. Передаючи громадам функцію щодо розпорядження землями, ми робимо обов'язкові для них перші накази геокадастру, що передбачається цією поправкою. Тому особисто я утримаюся. Прошу визначатися.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, поправка 1794. Її комітет врахував. Але логіка в тому, що щойно сказав пан Сольський, є.

Ставлю поправку 1794 на підтвердження. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 10.

Рішення не прийнято.

Поправку відхилено.

Поправка 3. Колтунович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую. Вельмишановний пане Голово, хотів би звернути увагу на те, на чому наголошували мої колеги, і я навіть був приємно здивований, коли депутати з політичної партії «Слуга народу» говорили щодо першочергового права купівлі-продажу земель сільськогосподарського призначення. Це дійсно навіть не повзуча, а прискорена експансія агрохолдингів. Подібні кроки, на жаль, посилюватимуть саме їх позиції, а не пересічних громадян України. Інші важливі моменти, про що ми говорили, що дана позиція може призвести до зниження ціни до 800-1000 доларів за 1 гектар. Є ряд інших похідних моментів, які стосуються питання особливо цінних земель, які є в Україні. Усі ці речі вказують на те, що законопроект № 2194 не те, що не потрібно підтримувати частково чи ще щось, треба голосувати виключно проти червоною кнопкою. Загалом ми пропонуємо не відправляти на доопрацювання, а відхиляти.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Сергійовичу, я так розумію, цю поправку комітет врахував, але ви наполягаєте на її підтвердженні, так? Миколо Тарасовичу, ви висловите якусь позицію?

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Позиція проста: поправка технічна. Прошу шановних колег її підтримати.
Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України **РАЗУМКОВ Д.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 3. Вона була врахована комітетом. Ставлю на голосування для її підтвердження. Прошу підтримати та проголосувати.
«За» – 279.
Рішення прийнято.
Врахування поправки підтверджено.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 4. Будь ласка, Несторе Івановичу, вам слово.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую. Ви знаєте нашу позицію. Ми вважаємо, що дуже невчасно ми провокуємо продаж нашими землевласниками української землі, коли її реальна вартість не відображає її реальної цінності. Тобто сьогодні ми провокуємо продавати українську землю, як кажуть фахівці, максимум, за 28-29 тисяч гривень, а середня ціна становитиме 26 тисяч гривень, за її реальної вартості 150 тисяч гривень. Тому ми й боремося за те, щоб цей законопроект не був прийнятий у такій редакції або направлений на доопрацювання, наполягаємо на тому, щоб низку поправок, які були враховані комітетом, було підтверджено Верховною Радою України, щоб це була відповідальність не лише окремих, м'яко кажучи, членів комітету, а й усіх, хто натисне кнопку «За».

Прошу поставити поправку на підтвердження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Несторе Івановичу. Підтвердити врахування можна й шляхом голосування за прийняття законопроекту в цілому, поправки до якого ми розглянули. Але це ваше право як народного депутата.

Ставлю на голосування пропозицію про підтвердження поправки 4, яку комітет врахував. Прошу підтримати та голосувати.

«За» – 274.

Рішення прийнято.

Врахування поправки підтверджено.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 5. Шуфрич Нестор Іванович.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, пане Голово. Ми виходимо з того самого принципу: цей законопроект не може бути прийнятий. Я взагалі сподіваюся, що відчуття відповідальності все-таки повернеться до Верховної Ради України і ми перенесемо початок розпродажу, а я сказав би розграбування, землі з 1 липня цього року, як мінімум, на рік-півтора, щоб дати можливість людям отримати справедливую вартість землі, а не виманювати її в них за безцінь. Тому що це буде не продаж, а розкрадання землі в людей, які сьогодні не можуть звести кінці з кінцями. Провокувати продати останнє, що в них є, їх землю, – це не по-людськи, не по-державницьки, вибачте мене, не по-українськи.

Ми наполягаємо на підтвердженні поправки 5, сподіваючись на те, що після голосувань щодо підтвердження врахування поправок не вистачить голосів за прийняття законопроекту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію про підтвердження поправки 5, врахованої комітетом. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 280.

Рішення прийнято.

Врахування поправки підтверджено.
Поправка 6. Колтунович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую, вельмишановний Дмитре Олександровичу. Відкрив передвиборчу програму з якою політична партія «Опозиційна платформа – За життя» обиралася до Верховної Ради дев'ятого скликання, щоб освіжити в пам'яті. Я не буду вам цитувати всі норми і положення, звертаю увагу лише на те, що ми за збереження землі у власності українських селян і відкриття ринку сільськогосподарської землі виключно за результатами загальнонаціонального референдуму. Саме з цим ми йшли на вибори влітку 2019 року. Це важливі норми, які говорять про народовладдя, про право народу розпоряджатися власністю українського народу, конституційним правом, яке йому надає Конституція України. Це перше.

Друге. Дані соціологічних досліджень свідчать про те, що громадяни України готові і прийти, і не підтримувати запровадження обігу земель сільськогосподарського призначення, підтримують ту позицію, яку ми протягом останніх тижнів висловлюємо в цьому залі: спочатку – референдум, потім – всі інші похідні речі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію про підтвердження поправки 6, врахованої комітетом. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 292.

Рішення прийнято.

Врахування поправки підтверджено.

Поправка 7. Шуфрич.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, пане Голово. Я бачу, як сконцентрувалася фракція монобільшості щодо організації цього голосування. А чи розуміють наші колеги, до чого вони спонукають людей? У людей є реальна цінність – українська земля, яка на сьогодні не має своєї реальної вартості. Ми маємо створити умови, щоб люди за рахунок своїх реальних доходів, які сьогодні в сім разів нижчі, ніж в Угорщині, могли отримати справедливу ціну на землю – дорожчу у вісім разів. Тому ми і просимо, і наполягаємо зупинитися, створити реальні справедливі умови на ринку землі, а потім разом будемо його запускати.

Поправку прошу поставити на підтвердження.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію про підтвердження поправки 7, врахованої комітетом. Прошу зал підтримати та проголосувати.

«За» – 281.

Рішення прийнято.

Поправка 8. Олександр Сергійович Колтунович. Будь ласка.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую, шановний Руслане Олексійовичу. У нас тут з Нестором Івановичем тандем щодо підтвердження поправок, тому ми й надалі будемо наполягати на їх підтвердженні.

На що я ще хотів звернути увагу. Бентежить норма, якою пропонується скасувати вимоги щодо цільового використання земель сільськогосподарського призначення, в тому числі й щодо заборони передачі тих земель у власність іноземцям та прирівняним до них особам. Це дуже важлива норма, тому що ми неодноразово говорили, і свого часу навіть Президент України, як би ми його не критикували за його недолугу політику в усіх сферах, але тоді він наполіг на тому і комітет врахував поправки, щоб іноземні юридичні особи не могли набувати права власності на землі сільськогосподарського призначення. Подібними проектами законів, безумовно, не напряму, але похідними речами ми нівелюємо цю норму. Це перше.

Друге. Щодо банків в Україні. Є 73 банки, із них 33 – з іноземним капіталом, які в подальшому через різні законопроекти зможуть набувати ці землі.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування пропозицію про підтвердження поправки 8, врахованої комітетом. Прошу зал підтримати та проголосувати.

«За» – 281.

Рішення прийнято.

Поправка 9. Будь ласка, Несторе Івановичу.

ШУФРИЧ Н.І. Шановні колеги з монобільшості! Ви ж прийшли до Верховної Ради з головною тезою – «народовладдя», і перед тим, як приймати доленосні рішення щодо України і українців, ви маєте їх запитувати. Що ж ви так забули або «забили» на українців і на їхню думку?

Вісімдесят відсотків категорично проти того, щоб зараз вводити ринок землі. Люди мудрі, розуміють, що на сьогодні немає її реальної вартості. Вони чекали, що їх запитають, а їх проігнорували. Невже так ставляться до тих громадян, які два роки тому привели вас до влади, але вже дуже про це жаліють, тому що життя стало ще гіршим після вашого «папередніка», до речі, якому ви мали висловити вирок, я так розумію, оправдальний, і люди, на жаль, продовжують платити за вашу некомпетентність і непрофесійність.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію про підтвердження поправки 9, врахованої комітетом. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 288.

Рішення прийнято.

Врахування поправки підтверджено.
Поправка 10. Колтунович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Шановний головуючий! Руслане Олексійовичу, я до вас звертаюся. Скажіть, що роблять депутати з фракції «Слуга народу» в секторі фракції політичної партії «Опозиційна платформа – За життя»? Ми можемо звернутися з проханням, щоб тут не ходили колеги депутати? Потім я поясню позицію. Це перше.

Друге. Щодо земельних ініціатив, проти яких ми виступаємо. Ідеться про особливо цінні землі: земля Національної академії аграрних наук, яка на сьогодні має найвищу цінність у країні, яка протягом багатьох років використовувалася для наукових, науково-дослідних робіт, а також земля, яка має найвищу цінність в країні, незважаючи на врожаї, неурожаї за попередні роки. Це наше майбутнє і продовольча безпека країни. З цієї точки зору ставити норму щодо вилучення особливо цінних земель, на мій погляд, не є актуальним, тому що це в подальшому загрожує продовольчій безпеці країни. Прошу поставити поправку на підтвердження.

Дякую.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Що роблять депутати? Думаю, вони налагоджують міжфракційні зв'язки (*Оплески*), тому що парламент є робочим місцем для всіх депутатів.

Ставлю на голосування пропозицію про підтвердження поправки 10, врахованої комітетом. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 287.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, ви ж бачите майже одностайну підтримку в залі. Може, ви все-таки зробите правильний крок назустріч? (*Оплески*). Несторе Івановичу, ви як?

Поправка 11. Будь ласка, Несторе Івановичу.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, пане Руслане. Багато я вже бачив у цьому залі. Хочу нагадати, що саме я зі своїми товаришами, моїми колегами народними депутатами третього скликання, які присутні в цьому залі, билися тут, вони пам'ятають, яка була бійня за те, щоб люди отримали право продавати землю, але за однієї умови – продавати за справедливою ціною. Саме за справедливість для людей ми сьогодні стоїмо і б'ємося. Ми вимагаємо зупинити це свавілля, цю вакханалію і продовжити мораторій на продаж землі, створити реальні умови для продажу за справедливою ціною, піднявши пенсії, зарплати. Сьогодні ви

піднімаєте лише тарифи, а те, що люди могли б продати, хочете забрати в них за безцінь. Проти цього ми й стоїмо. Прошу поставити поправку на підтвердження.
Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію про підтвердження поправки 11. Комітет її врахував, тому прошу підтримати та проголосувати.
«За» – 280.
Рішення прийнято.
Поправка 19. Олександр Сергійович Колтунович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую, вельмишановний Руслане Олексійовичу. У продовження теми щодо доцільності запровадження ринкового обігу земель сільськогосподарського призначення. Ми не просто так наполягали на цих поправках. Ми наголошували, що експансія агрохолдингів призведе до збільшення частки сировинної економіки, сировинної структури, експорту в структурі сільськогосподарського виробництва. Це ті тренди, які відстоюють країни третього світу.

На моє глибоке переконання, це не потрібно нашій країні, не потрібно сучасній Україні. Якщо ми дивимося в цьому векторі, Україна має розвивати сільськогосподарське машинобудування, тваринництво, зрошення, переробну промисловість у сільському господарстві і таке інше. Це ті кроки, які потребують зовсім інших інструментів – фіскальних, регуляторних, але аж ніяк не тих речей, які посилюватимуть сировинну спрямованість національної економіки.

Ми можемо ще довго рухатися по поправках, підтверджувати їх чи ні, але сам законопроект суперечить національним інтересам та інтересам громадян України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про підтвердження поправки 19. Повідомляю, комітет цю поправку врахував. Тому прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 278.

Рішення прийнято.

Поправка 21. Хто виступатиме? Нестор Іванович, так? Несторе Івановичу, у вас мікрофон не включений. У вас картки... Яка далі? Усе, зняли всі поправки на підтвердження (*Шум у залі*).

Поправка 21. Шуфрич Нестор Іванович.

ШУФРИЧ Н.І. Шановні колеги, поправка 21 для нас є принциповою (*Сміх у залі*). Ми будемо наполягати на її підтвердженні. Зараз ви смієтеся над землевласниками, яких віддаєте в кріпацтво, а я сказав би в рабство, агрохолдингам. Ось проти цього ми й стоїмо, з цим ми боремося. Але, повірте мені,

ваші діти ще вас запитають, чому ви дали можливість розграбувати українські землі, чому їх не захистили. Я бачу...

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Несторе Івановичу... Стефанчук (*Сміх у залі*).
Ставлю на голосування пропозицію про підтвердження поправки 21, яку комітет врахував.

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 292.

Рішення прийнято.

Врахування поправки підтверджено.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 22. Хто виступатиме?

Олександр Сергійовичу, з місця чи підійдете сюди? Будь ласка.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Руслане Олексійовичу, думаю, всьому свій час. Я дякую за надане слово, за можливість підняти надзвичайно гостре питання, яке є на сьогодні. Але хочу звернути увагу, що в умовах падіння купівельної спроможності громадян України, в умовах зростання тарифів, давайте, ми не будемо сміятися, тому що з 1 січня ціну на газ підняли до 10 тисяч 200 гривень за тисячу кубів. Це взагалі абсурд! Коли ви критикували Порошенка, за часів президенства якого було 8 тисяч 550 гривень за тисячу кубів, я розумів, бо бачив економічні інструменти для зниження ціни на газ. Але коли ви в порівнянні з ним підняли ціну майже на 2 тисячі гривень, то я тут не бачу логіки, окрім, як виключно корупційної. І в цих умовах змусити громадян України продавати земельні паї є важливою нормою, яка зможе покрити борг громадян за житлово-комунальні послуги. Так, ці речі, як не дивно, взаємопов'язані.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви наполягаєте на підтвердженні поправки 22?

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про підтвердження поправки 22. Комітет її врахував, але колеги сумніваються в правильності дій комітету. Прошу зал підтримати та проголосувати.

«За» – 283.

Рішення прийнято.

Поправка 23. Несторе Івановичу... Перепрошую, Олександр Сергійович Колтунович. Будь ласка.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Руслане Олексійовичу, я так розхвилювався після пропозиції підійти до президії, щоб там презентувати поправку, що забув...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не хвилюйтеся, тут не страшно.

КОЛТУНОВИЧ О.С. ...що забув про суть поправки 22. Я хотів би звернути увагу на ще один дуже важливий момент. Коли ми говоримо про результати нашої діяльності, то маємо на увазі те, що ми тут голосуємо різні земельні ініціативи, однак вони чомусь жодним чином не покращують сільськогосподарське виробництво в країні. От ми ж голосували минулого року за земельний закон (законопроект № 2178-10), ряд інших земельних законів. Але чому тоді сільськогосподарське виробництво за рік зменшилося на 11,5 відсотка? Чому в цьому році воно так само зменшується фактично на 5 відсотків? Є ряд інших другорядних речей, які свідчать про те, що ми працюємо в абсолютно іншому напрямі, рухаємося не в тому векторі. Тому з цієї точки зору поставити на підтвердження цю поправку – це означає сказати «ні» тій земельній, аграрній, навіть економічній політиці, яку реалізує уряд протягом 2019-2021 років.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я так розумію, ви все-таки повернулися до поправки 22. Тоді я ставлю на голосування пропозицію про підтвердження поправки 22. Комітет її врахував. Прошу зал підтримати та проголосувати.

«За» – 282.

Рішення прийнято.

Поправка 23. Будь ласка, Несторе Івановичу.

ШУФРИЧ Н.І. Дуже дякую за можливість висловити свою позицію щодо поправки з вашого робочого місця. Відверто кажучи, такого прецеденту ще не було. Але, на жаль, наша спроба зупинити вас у цьому, знаєте, не марафоні, а спринті якомога швидше розбазарити українську землю, не мала успіху. І я бачу, що саме ті народні депутати, яких включають до групи «соросят», найбільше цьому радіють. Я чомусь їх не бачив під час розгляду поправок, а зараз сповзлися, як, утримаюся від порівнянь. Але, повірте мені, люди за те, що сьогодні тут відбувається, саме в ці дні, в цей тиждень, висловлять вам свою позицію. Прошу поставити поправку на підтвердження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на підтвердження поправку 23. Комітет її врахував. Тому прошу зал також підтримати та проголосувати.

«За» – 272.

Рішення прийнято.

Поправка 25. Хто виступатиме? Будь ласка, Олександр Сергійовичу.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую, вельмишановний Руслане Олексійовичу. Хочу ще звернутися до положень запропонованого земельного законопроекту. Однак не можу не звернути уваги на те, що зараз, в умовах низької інвестиційної привабливості, реалізація даного законопроекту, чесно кажучи, злочинна. Тому що продавати землю тоді, коли вона знаходиться на максимально низькій критичній позначці вартості за 1 гектар, це злочинно з точки зору національних інтересів. Змушувати людей іншими підзаконними нормативними актами, як то підняття чи, як ви називаєте, вирівнювання оподаткування вартості гектара землі, і є примушуванням людей до того, щоб вони позбувалися і скидали її за критично низькі речі. Я розумію, що відбувається і в залі, і загалом в країні. Але хочу сказати, що це жодним чином не покращить той стан справ у всіх сферах життєдіяльності країни, починаючи з економіки і соціальної сфери. Ви думаєте, що запустите споживчий ринок, вкинувши туди зараз додатково кілька мільярдів доларів. На мою думку, цього не буде.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на підтвердження поправку 25, яку комітет врахував. Прошу зал підтримати та проголосувати.

«За» – 286.

Рішення прийнято.

Поправка 28. Будь ласка, Несторе Івановичу.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, Руслане Олексійовичу. От влада зробила все, щоб протягнути цей законопроект про землю, у тому числі й зміни до низки законодавчих актів, передбачені сьогоднішніми голосуваннями.

Ви затикали рота опозиції, журналістам, закривали канали, вводили неконституційні безпідставні санкції. А де ті терористи? У вас скоро всі українці будуть терористами, бо не погоджуються з тим, що ви робите. Чи може бути терористом власний народ? У нас, в Україні, на жаль, від терористів до активістів один крок. Зробіть так, щоб люди сьогодні жили в мирі, спокої, щоб вартість землі була такою, як у наших не північних, а найближчих південних і західних сусідів – Польщі, Румунії, Угорщині.

Прошу підтвердити поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Підтвердити? Тобто ви також її підтримуєте?

Я ставлю на підтвердження поправку 28. Комітет її врахував. Прошу зал також підтримати та проголосувати.

«За» – 276.

Рішення прийнято.

Поправка 29. Будь ласка, Несторе Івановичу.

ШУФРИЧ Н.І. Шановні колеги, минулого тижня я був в Угорщині. Я радів за її громадян, стосовно яких влада піклується в усіх напрямках. У них

майже в два рази нижчі тарифи на газ та електроенергію, в два рази нижча вартість комунальних послуг, зарплати, пенсії вищі у шість-сім разів, вартість землі вища у вісім разів. Провакциновано (увага!) близько половини населення Угорщини. Їх у чотири рази менше ніж українців, землі у сім з половиною разу менше ніж в Україні. Чому вони можуть, а ми, шановна владо, ні? Чому вони змогли знайти 4 мільйони вакцин, а ми бідкаємося навколо 1 мільйона? Хто за це відповідь?

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на підтвердження поправку 29. Комітет її врахував. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 279.

Рішення прийнято.

Врахування поправки підтверджено.

Шановні колеги, в нас ще є поправки 45 та 52, на яких наполягає «Опозиційна платформа – За життя», і 11 поправок (724, 725, 915, 1074, 1425, 1430, 1615, 1746, 1799, 1800, 1801), на підтвердженні яких наполягає «Батьківщина». Більше ніхто на поправках не наполягає, я правильно розумію? Правильно? (*Шум у залі*). Ви не писали щодо поправки 426.

Шановні колеги, говорили ж про 11 поправок. У мене є листи щодо 11 поправок, які я щойно озвучив, плюс дві поправки. Загалом 13 поправок, і голосуємо за прийняття законопроекту. Немає заперечень? Домовилися? Домовилися.

Я продовжую засідання на 15 хвилин або доки не завершимо розгляд цього питання (*Шум у залі*). Відповідно до Регламенту я можу продовжити засідання на 15 хвилин. Подивіться Регламент.

Зараз поправка 45, потім – поправка 52.

Поправка 45. Колтунович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую, вельмишановний пане Голово. Загальна кількість поправок від нашої фракції – близько 900, частина із яких була врахована. Ми їх ставили на підтвердження і вони були підтверджені цим залом. Але варто зазначити, що це не ті фундаментальні поправки, як, наприклад, щодо подолання сировинної спрямованості економіки, проведення референдуму, вилучення тих норм, які стосувалися особливо цінних земель і таке інше, на яких ми наполягали. Тому з цієї точки зору законопроект суттєво не трансформувався, не є таким, за який потрібно голосувати.

Я хотів би нагадати народним депутатам, що сьогодні законопроект розглядаємо в повторному другому читанні. Тобто ми вже раз не підтримали в другому читанні та в цілому. Я закликаю зал повторити той рішучий крок, який зробили кілька місяців тому, і відправити його або знову на повторне

друге, або взагалі відхилити, як такий, що суперечить національним інтересам. Бажаю вам зараз плідно попрацювати і проголосувати проти.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на підтвердження поправку 45. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 280.

Рішення прийнято.

Поправка 52. Шуфрич.

ШУФРИЧ Н.І. Дмитре Олександровичу, я розумію, що цей ганебний законопроект зараз буде прийнятий. За що буде проголосовано? Фактично за кріпацтво або рабство маленьких землевласників перед агрохолдингами, які візьмуть в оренду, а потім за безцінь, підкреслюю за безцінь, скуплять їхню землю. За це ми і боролися.

Я вже багато таких «вумних» команд з новими «ліцями» зустрічав і проводжав з цього залу. Сьогодні хочу сказати українцям, що першим законом новообраної Верховної Ради України буде скасування всіх законів, які сьогодні спонукають сільських мешканців, тих, на кому стоїть Україна, до рабства і кріпацтва. Так, сьогодні, можливо, ви й протягнете цей законопроект, але на найближчих виборах ви за це відповідатимете.

Прошу поставити поправку на підтвердження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на підтвердження поправку 52. Комітет її врахував. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 275.

Рішення прийнято.

Врахування поправки підтверджено.

Переходимо до 11 поправок, зазначених «Батьківщиною».

Юліє Володимирівно, ви озвучуватимете?

Поправка 724. Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Зараз я хочу звернутися саме до народу України, тому що до цієї зали звертатися немає взагалі ніякої ні надії, ні потреби, бо тут діють строго проти України та інтересів людей.

Поправка 724. Хочу привернути вашу увагу до того, що вони протягують. Я хочу просто процитувати. Це Халімон таке «наваял», а ви підтримуєте. Отже, пропонується (цитую): «Право користування (оренда, емфітевзис) земельною ділянкою сільськогосподарського призначення може відчужуватися, передаватися в заставу її користувачем без погодження із власником такої земельної

ділянки». Ви у своєму розумі, за що ви голосуєте?! Ви позбавляєте людей паїв, даєте право без дозволу людини, яка є власником паю, продавати, віддавати в заставу, ще щось робити. Це що, таке ставлення до людей власників паїв? Прошу поставити поправку на підтвердження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на підтвердження поправку 724. Комітет її врахував. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 257.

Рішення прийнято.

Врахування поправки підтверджено.

Поправка 725. Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Я хочу привернути увагу людей до того, що щойно масово проголосували за те, щоб за пропозицією земельної мафії в цьому залі, без погодження з власниками паїв забирати у людей землю, віддавати її в оренду, продавати, робити все, що завгодно.

У поправці 725 пана Сольського, який сьогодні займається рейдерством по всій країні, ідеться про те, що якщо землі в емфітевзисі, подумайте, це не продаж, це так вони собі землю привласнили через емфітевзис, це оренда, щоб також можна було ці землі віддавати в заставу, продавати, відчужувати і таке інше. Це означає, що ті земельні ділянки, паї, які зараз в емфітевзисі, також будуть відчужуватися і передаватися в заставу без згоди власника паю. Прошу не підтверджуйте це, будь ласка, не робіть цього.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, поправку 725 комітет врахував. Ставлю її на підтвердження. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 275.

Рішення прийнято.

Поправка 915. Вона врахована редакційно.

Увімкніть мікрофон Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Дорогі друзі, я хочу сказати, що зараз понад 226 народних депутатів підтвердили, щоб у людей забирали паї, передавали їх у заставу або продавали без погодження з власниками паїв. Ви розумієте, хто сидить у цій Верховній Раді? Знайте, кожен, хто проголосує за цей законопроект, за позбавлення українців права на володіння своєю землею, є злочинцем, який рано чи пізно буде за це відповідати. Наша команда поіменно покаже всій країні, хто голосував за те, щоб забрати в України 72 відсотки території, а в людей їх паїв.

А поправкою, на підтвердженні якої ми наполягаємо, дозволяється, всупереч обіцянкам Президента, без референдуму, продавати землю іноземцям. Я прошу не підтримувати продаж української землі іноземцям.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на підтвердження поправку 915. Її комітет врахував редакційно.

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 282.

Рішення прийнято.

Поправка 1074. Поправку також враховано редакційно.

Тимошенко. Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Дорогі друзі, я продовжу розповідати українцям про злочини, які вчиняються в цьому залі.

Поправка 1074 народного депутата Сольського, який є одним із великих землевласників в Україні, представляє інтереси спекулянтів зовні і всередині України, які претендують зараз скупити українські землі.

Про що ця поправка? Про те, що переважне право купівлі земельних ділянок сільськогосподарського призначення надається особам, які мають дозволи на видобуток корисних копалин загальнодержавного значення. Це означає, що землі сільськогосподарського призначення насамперед продаватимуться тим, хто хоче з надр видобувати те, що хочуть в Україні забрати, не повідомивши про це державу. Це означає, що можна знімати верхній шар землі чорноземів. І Сольський це протягує. Не підтримуйте цього.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на підтвердження поправку 1074. Поправку комітет врахував редакційно. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 281.

Рішення прийнято.

Врахування поправки підтверджено.

Поправку 1425 не можемо ставити на підтвердження, бо її відхилено.

Поправка 1430. Її враховано редакційно (*Шум у залі*).

ТИМОШЕНКО Ю.В. Поправка 1428.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, поправка 1425, потім – поправка 1430. Так написали ваші колеги. Нехай Крулько підійде до президії.

Зараз озвучте поправку 1430, потім повернемося до поправки 1428.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Я наполягаю на поправці 1428.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поки озвучте поправку 1430, потім повернемося до поправки 1428.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Перезапустіть, будь ласка, систему і розберіться з поправками.

Наразі я кажу про поправку 1428. Прошу звернути увагу на те, що в залі обслуговується злочин, який дає можливість продавати особливо цінні землі. Я хочу сказати, що в поправці 1428 ідеться про припинення права постійного користування земельними ділянками особливо цінних земель, а це ліси, водойми, природні заповідники, особливо цінні чорноземи, в тому числі землі Національної академії аграрних наук. Право на розпродаж цих земель надаватиметься за погодженням навіть не Кабінету Міністрів, а уповноважених осіб Кабінету Міністрів. Зараз в українців забирають особливо цінні землі: ліси, водойми, чорноземи, заповідники. Проголосуйте проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправку 1428 враховано редакційно. Ставлю на підтвердження поправку в редакції комітету. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 272.

Рішення прийнято.

Поправка 1430. Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Поправка 1430. Її норма продовжує вакханалію, яку Сольський і всі тут «торговці» землею, які працюють на замовлення, отримують за це гроші, зараз протягують ще й поправку 1430, яку вніс Нагаєвський. Норми кодексу забороняють цій шайці дерибанити особливо цінні землі, завдяки чому держава утримала свої особливо цінні землі: ліси, водойми, особливо цінні чорноземи, природні історичні заповідники, землі Національної академії аграрних наук, землі, на яких вирощують насінницький фонд України. Поправкою 1430, як і попередньою поправкою 1428, взагалі знищується збереження для України особливо цінних земель. Усе на продаж, усе з молотка, нищать Україну, як можуть.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправку 1430 комітет врахував частково. Ставлю на підтвердження поправку в тій редакції, яку запропонував комітет. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 281.

Рішення прийнято.

Врахування поправки підтверджено.

Поправка 1615. Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Автор поправки 1615 є керівник профільного комітету Сольського, який протягує все це і приймає рішення в інтересах своїх і корумпованих структур, які оточують його в Україні і за її межами.

Тут він прямо пише, що здійснення абсолютно всіх заходів на земельних ділянках державної та комунальної власності, розташованих на територіях природно-заповідного фонду, у тому числі продаж, треба узгодити з певним чиновником. Ось що вони приготували.

І зараз я хочу сказати українцям, що рано чи пізно ця «зелена» влада закінчиться, і ті, хто оточує її і на цьому наживається, і ті, хто зараз бере участь у цьому пограбунку України, будуть відповідати за Кримінальним кодексом. Ви не сховаетесь за колективним голосуванням, тому що тут порушення Конституції. І ваш Президент це мусить...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправку 1615 комітет врахував редакційно. Ставлю на підтвердження поправку 1615 в редакції комітету. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 276.

Рішення прийнято.

Поправка 1746. Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Поправка 1746, авторами якої є Салійчук, Грищенко, Кириченко, є особливо важливою. Я зараз зачитаю, що вони тут написали, що приготували для українців (цитую): «Громадяни, яким належить право постійного користування земельними ділянками», – це городи, це ті нещасні гектари, які виділялися фермерам на господарювання, – «а також громадяни з правом довічного успадкування земельних ділянок» – це фермерські господарства, це ті, хто успадкував землю, і в них цими змінами до Земельного кодексу заберуть землю, якщо вони не поконкурують на аукціонах і не викуплять в іноземних банків цю землю. Практично їх зараз обезземелюють. Прошу зал цього не підтримувати, майте хоч краплю совісті.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправку 1746 комітет врахував. Ставлю її на підтвердження. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 270.

Рішення прийнято.

Поправка 1799. Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Шановні колеги, чесно кажучи, до вас звертатися немає абсолютно ніякого сенсу, бо для вас важливо, як буде оплачено ваше натискання кнопок, а не те, за що ви голосуєте.

Я хочу зараз звернутися до українців. Щойно вони підтвердили, що ця нова «зелена» влада забиратиме в людей землю, яка знаходиться в них у постійному користуванні, – городи, присадибні ділянки, а також те, що люди успадкували довічно. Це означає, що починається величезна хвиля відбирання в людей землі. І ви знаєте, багато людей, які своє життя пов'язують із землею, після того жити не захочуть. І їх життя, їх біда будуть на вашій совісті. Але попри це, завдяки поправці 1799, земля продаватиметься іноземцям.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправку 1799 комітет врахував редакційно. Ставлю на підтвердження поправки 1799 в редакції комітету. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 269.

Рішення прийнято.

Врахування поправки підтверджено.

І остання поправка 1800. Її комітет врахував редакційно.

Тимошенко. Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Поправка 1800 ще однієї славної людини Чорноморова, який пропонує чітко прописати в Земельному кодексі, що вони продаватимуть землю іноземцям. І знаєте, що зараз відбувається? В рядах «слуг народу» стоїть ржання, бо їм на це наплювати. Їм наплювати на вашу власність, на ваше горе, на вашу землю. Голова аграрного комітету Сольський, який є одним із найбільших землевласників, також рже на трибуні. Це їм настільки сьогодні приємно, що в них є більшість і вони можуть діяти проти ваших, українці, інтересів і проти України. Вони це роблять, жартуючи, посміхаючись. Новий «95 квартал» у парламенті.

Тому я хочу сказати: навіть, якщо ви зараз усе це проголосуєте, переконана, народ проти цього повстане і вам не дадуть забрати священної української землі в української нації.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправку 1800 комітет врахував редакційно. Ставлю на підтвердження поправки 1800 в редакції комітету. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 275.

Рішення прийнято.

Врахування поправки підтверджено.

Переходимо до прийняття законопроекту в цілому як закон. Прошу приготуватися до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо удосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин» ([№ 2194](#)) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 284.

Рішення прийнято.

Покажіть, будь ласка, по фракціях і групах.

«Слуга народу» – 237, «Опозиційна платформа – За життя» – 7, «Європейська солідарність» – 2, «Батьківщина» – 0, «Партія «За майбутнє» – 8, «Голос» – 7, «Довіра» – 19, позафракційні – 4.

Шановні колеги, пленарне засідання Верховної Ради України оголошується закритим. Нагадую, завтра розпочинаємо роботу о 10 годині.
Дякую.